

Συνεχόμενα

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ. — 18

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 8 ΜΑΪΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετ' ἑξήκοντα ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κληρὸν καὶ τοὺς δημοδιδασκ. . . 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσῷ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ρουμανικαὶ ψευδολογίαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Πατριαρχική καὶ συνοδική λειτουργία ἐν τῇ Ζωοδόχῳ Πηγῇ — Ἀναγνώσεις ἐκ τοῦ Ὁρολογίου τῆς τῶν Ἀκοιμήτων Μονῆς — Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως, ὑπὸ Δ. Γεωργιάδου ἀρχιμανδρίτου (συνέχ.) — Ἀνέκδοτα πατριαρχικά γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς μονῆς Μ. Λαύρας ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου (συνέχ.) — Περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ γένους διδασκάλου Μακαρίου Καλογερά, ὑπὸ Μ. Μαλανδράκη (τέλος). — Δικαστικὰ ἀγγελλίαι.

ΡΟΥΜΑΝΙΚΑΙ ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΑΙ

Ἡ «Ἐποκα» τοῦ Βουκουρεστίου, δυστυχῶς ἔγκριτον ρουμανικὸν φύλλον, ἀνέγραψεν ἐν τινι τελευταίῳ ἀριθμῷ, ὅτι ἐδόθησαν 200000 φράγκων τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ὑπὸ τοῦ ρουμανικοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν πρὸς ἀναγνώρισιν ρουμανικῶν δικαίων ἐν Μακεδονίᾳ, ἰδίως δὲ ρουμανικῆς ἐπισκοπῆς.

Τὴν ψευδεστάτην ταύτην εἰδήσιν, ἀποκύημα ρουμανικῆς ψυχῆς, σχολιάζον ἕτερον ρουμανικὸν φύλλον λέγει ὅτι ὁ λαβὼν τὰ χρήματα πρὸς ἐξυπηρέτησιν

τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ παρεκίνησε τὴν Σύνοδον ἵνα ἀπορρίψῃ τὰς ρουμανικὰς αἰτήσεις, πρῶτος αὐτὸς αὐτῶν καταψηφίσας.

Ὁ παρὰ τῷ τύπῳ τῷ ρουμανικῷ προκληθεὶς ἀναδρασμὸς ἀπεδείχθη τεχνητὸς καὶ κατέπεσεν ὀλοσχερῶς. Ἐνῶ δὲ πρὸ ἡμερῶν συνηγόρουν ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς ἀποσχίσεως, σήμερον αἱ σπουδαιότεραι τῶν ρουμανικῶν ἐφημερίδων διατείνονται ὅτι τὸ σχίσμα, οἷον ἀμφιστομὸς τις μάχαιρα, δύναται νὰ κόψῃ καὶ τὰ ὑγιᾶ μέρη, ἐὰν ὁ χρησιμοποιοῦν τὸ μέσον τοῦτο ἢ ἀδέξιος περὶ τὴν χρῆσιν.

Μετὰ τὰς ἐφημερίδας τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἐτέρων ρουμανικῶν πόλεων, ἡ «Πολιτικὴ Ἀντιπόκρισις» τῆς Βιέννης ἐν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς φύλλων ἰσχυρίζεται ὅτι πνεῦμα νηφάλιον ἢ μᾶλλον συμβιβαστικὸν ἐπεκράτησεν ἐσχάτως παρὰ τοῖς σεβασμ. συνοδικοῖς καὶ ὅτι σχέδιον ἀπαντήσεως συνταχθὲν διὰ τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρουμανίας ἀπερρίφθη, θεωρηθὲν ὡς μὴ διπλωματικὸν δῆλα δὲ καὶ ἀπότομον καὶ ὅτι συνταχθήσεται νέον τοιοῦτον ἐπιτρέπον ἐλπίδας πολλὰς.

Ἀναφέροντα καὶ τοῦτο τὰ ἐπιστημότερα φύλλα

τοῦ Βουκουρεστίου διατείνονται ὅτι αἱ ἐλπίδες εἰς φροῦδαι καὶ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον εἰς οὐδεμίαν προβήσεται παραχώρησιν. Ἐνθεν καὶ ἐπιτίθενται δριμύτατα κατὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ρουμανίας.

Καὶ τίνας μὲν οἱ ἐκεῖθεν τοῦ Δουνάβεως ἔχουσι λογαριασμοὺς μεθ' ὑπουργῶν καὶ πρεσβευτῶν πρὸς ἐξόφλησιν, ἡμῖν οὐδεμία φροντίς· ἀλλ' ἔχουσι πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον οἱ δημοσιογραφοῦντες, ἔχουσι πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν λογαριασμόν, καὶ δεόν νὰ εἰπωμεν αὐτοῖς ὅτι σχετικῶς πρὸς τὴν πρώτην τῶν εἰδήσεων ἀναισχύντως ψεύδονται. Τέλεον ἀπορρίψαντες οἱ τῆς «Ἐποικας» ὁμόφρονες πάντα χαλινὸν αἰδοῦς, πάντα δεσμόν πρὸς τὴν ἡθικὴν, κακίστην προσφέρουσιν ἐκδούλευσιν καὶ πρὸς τὸ ἔθνος, εἰς ὃ ἀνήκουσι, καὶ πρὸς τὸ κράτος, ᾧ ὑπηρετοῦσι, καὶ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἐὰν πιστεύωσιν εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς χρηστότητος.

Ἀλλὰ πρὸς τοὺς ταραττοντας τὴν ἡσύχιον καὶ γαληναίαν βιοτὴν ὀρθοδόξων ὑπηκόων τοῦ βασιλείου κράτους καὶ τέκνων τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἀφωσιωμένων αὐτῇ καὶ οὐδαμῶς οὐδὲν ἀπὸ αἰῶνων παράπονον διατυπώσαντων, οὔτε ποτε ἀπόσχισιν ἀπ' αὐτῆς ζητήσαντων, πρὸς τοὺς σπεύροντας διχονοίας ἐν μέσῳ ἐλλήνων, ὧν τὴν διάλεκτον αἱ καιρικαὶ περιστάσεις ἡμαύρωσαν διὰ ξενοφανῶν ιδιωτισμῶν, πρὸς αὐτοὺς ἀπαντῶσιν ἐπίσημοι ἐκθέσεις καὶ σπουδαίοντα γράμματα, ἃ σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον ὑπὸ πληθυσμῶν ὀρθοδόξων, βαρέως φερόντων τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνσφήνωσιν σκανδαλοποιῶν, σημαίαν ἀναπεταννύντων ἀγνώστων αὐτοῖς ἐθνολογικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν. Πρὸς τοὺς παραξίνας τούτους, οἵτινες ἐξωθεν εἰσβάλλουσιν ἐντὸς ἐλληνικῶν πληθυσμῶν ἡρεμούντων, γινωσκόντων δὲ κάλλιον τῶν ἐπιδρομῶν τούτων τίνος χρήζουσι πρὸς σωτηρίαν καὶ ψυχῆς καὶ σώματος, πρὸς τοὺς τοιούτους ἀπαντῶσιν αὐτὰ τὰ πράγματα, ὡς κεῖνται, οὐχὶ δ' ὡς αὐτοὶ ζητοῦσι νὰ μεταβάλλωσιν, ἀλλοιοῦντες τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν. Χιλιάδες ὀρθοδόξων δι' ἀναφορῶν ἐνσφραγίστων καὶ νομίμως κεκυρωμένων ἀναφερόμενοι πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν διαμαρτύρονται κατὰ τῶν ἐνεργειῶν, τῶν ἀφρόνων, καὶ τῶν

φλυαριῶν, τῶν ἀνευ ὑποστάσεως, καὶ βεβαιώσεως πρὸς τὴν νόμιμον αὐτῶν πνευματικὴν ἀρχὴν ὅ,τι ἀπὸ τοσούτων ἑκατονταετηρίδων ἡ ἱστορία βεβαιεῖ, ὅ,τι γινώσκουμεν ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ πᾶς ἄλλοθεν ἄλλ' ἀμερόληπτος ἐπισκέπτης καὶ παρατηρητὴς, ἰδὼν προσεκτικῶς, ἀκούσας ἀδεκάστως καὶ μελετήσας ἐμβριθῶς τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῶν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ὑποκειμένων ὀρθοδόξων λαῶν.

Οἱ παρατηρηταὶ οὗτοι, καὶ μὴ προβαίνωσιν εἰς ἀπαριθμήσεις, ὡς ὁ φίλος τῶν παραξίων Weigand, οὗ τὰ πορίσματα ἀποκρούει καθὰ μὴ σύμφωνα ὁλοκλήρως αὐτῇ ἡ «Ρουμανικὴ Ἀνεξαρτησία» ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 6 μαρτίου 1904, συμφωνοῦσι μετὰ τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον αὐτῶν ἀναφερομένων βλαχοφώνων γραικῶν, τῶν ἀπορούντως πῶς ἡ διὰ ξενικῶν τινῶν λέξεων ἡμαύρωσις τῆς ἀρχαίας καὶ μητρικῆς αὐτῶν γλώσσης δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὰ γνωρίσματα τῆς μετὰ τῶν ὁμοδόξων αὐτοῖς ἐλλήνων κοινότητος ἐθίμων, ἡθῶν, καὶ παραδόσεων. Ἀνάγκη νὰ διασπᾷσιν πάντα πρότερον πρὶν ἐμβαπτίσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ πέραν τοῦ Δουνάβεως ἀκμάζοντος καὶ ἀναμφισβητήτου ρουμανισμοῦ, μεθ' οὗ νῦν καλοῦνται νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι γνωρίσμα κοινὸν ἔχουσι διαλεκτικούς ιδιωτισμούς, ἐφ' ὧν οἱ διαφθεύροντες αὐτοὺς ζητοῦσι νὰ στηρίξωσι θεωρίας ἐθνολογικὰς καὶ πολιτικὰς δοξασίας, πολὺ χρημὰ σπεύροντες πρὸς διαφθοράν. Ὁ τὸν νοῦν ἔχων ὑγιᾶ, μετὰ παρρησίας ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς διαφθορεῖς, εἰς οὓς κυβέρνησις πολὺ πλουσία, ὡς ἔσικεν, ἐμπιστεύει κατ' ἔτος 600 χιλιάδας φράγκων, δύναται νὰ βεβαιώσῃ αὐτοὺς ὅτι τὴν ἐπικράτησιν ξενοφανῶν ἐθνολογικῶν ἀξιώσεων μόνον διὰ μέσων ὕλικῶν ὀγκωδεστάτων δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ, καὶ μόνον διὰ διαφθορᾶς ἐλπίζουσι νὰ κρατύνωσι τὰς διδασκαλίας αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν· διότι ἄλλως οὐ δύνανται. Ἡ ὕλική πείσις, ἡ ἐκ τοῦ χρυσίου ἐπὶ πρὶν περιττὴ βεβαίως ἀποβαίνει ἐκεῖ ὅπου λαλεῖ ἡ ἀλήθεια, ὃ δ' ἔχων τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπορροῦμεν διατί ζητεῖ ἐρείσματα τοιαῦτα, ὧν ἐκλιπόντων θέλει συνεκλίπει καὶ τὸ στιγμιαῖον κράτος ξενοφανῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν ἀεσώδων, οὐτ' ἐπὶ παρελθόντος στηριζομένων, οὐτε τὰ γνωρίσματα τῆς ἐθνικότητος δυναμένων νὰ ἐμ-

πεδώσωσιν ἐκεῖ, ὅπου τὴν ἔδραν καὶ τὸν κύκλον ὤρισαν τῶν γελοίων ἐνεργειῶν αὐτῶν.

Χιλιάδες ὀρθοδόξων, καταρραδιουργουμένων ὑπὸ ρουμανικῶν προπαγάνδων ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Σέρραις, Ἐλασσῶνι καὶ Βερροῖα, Πελαγονίᾳ καὶ Πρέσπαις, Κίτρῳ καὶ Βελλᾷ, Νευροκοπίῳ καὶ Μελενίκῳ, κεκυρωμένοι πᾶσαι δεόντως, σὺν τοῖς ἱερεῦσιν, ἐπιτρόποις τῶν ναῶν, ἐφόροις τῶν σχολείων, προκρίτοις καὶ τοῖς μικταροδημογέροισι, τὸ ἀδιάσειστον αὐτῶν φρόνημα διατυποῦσιν ἐμφανῶς πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, οὐ διάφορον ὅν, βεβαιοῦντες ὅτι πάντες, οὐδεμίαν ἐν ἐθίμοις καὶ ἡθελιν, οὐδαμῶς ἑαυτοὺς τῶν ὀρθοδόξων ἐλλήνων χωρίζοντες, εὐρίσκουσι διάστασιν καὶ διαφορὰν ἀπὸ τῶν ἀπενταχοῦ γῆς γραικῶν. Τοῦτο μαρτυροῦσιν ἐκ Θεσσαλονίκης, ἐκ Πελαγονίας, ἐκ Μεγαρόβου, ἐκ Νιζοπόλεως, ἐκ Τυρνάβου, ἐκ Περλεπέ, ἐκ Λειβαδίου καὶ Κοκκινόπολῳ (τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος) ἐξ Κατερίνης, Ἄνω Τζουμαγιάς καὶ Πορρωίου (Μελενίκου), ἐκ Κρουσόβου, ἐκ Πισοδερίου, ἐκ Γκόπεσι καὶ Μηλοβίτσας (Πρεσπῶν), ἐκ Σταρτίστης καὶ Παπᾶζ-τσαίρι (Νευροκοπίου) πληθὺς δυσμέτρητος κατοίκων, ἱερέων, δημογερόντων, ἐφοροεπιτρόπων, μικτάριδων, προκρίτων καὶ συντεχνιῶν καὶ σωματείων. Ταύτας ἔχομεν πρὸς τὸ παρὸν ὑπ' ὄψιν, μὴ παραλείποντες καὶ τοὺς ἐν Βερροῖα ὁμογενεῖς, ὧν, ἐπηρεαζομένων καὶ τούτων ὑπὸ τῆς ὑπεριστρῆς προπαγάνδας, ἐξεδώκαμεν πρὸ μηνὸς ἐν τῇ «Ἐκκλ. Ἀλήθειᾳ» λαμπρὰν διαμαρτύρησιν.

Ἡ μικρὰ αὕτη ἀριθμητικὴ πολλὰ δύναται νὰ διδάξῃ τοὺς ἀέρα διώκοντας· ἀλλ' ἐκτείνομεν καὶ συμπληροῦμεν αὐτὴν κατὰ κατὰ, ἵνα εἴπωμεν ὅτι τὰ συμπεράσματα αὐτῆς εἰσὶν ἡκιστα ἐνθαρρυντικὰ διὰ τοὺς ζητοῦντας δημιουργίαν ἐθνικοτήτων ρουμανικῶν, ἀφ' ὧν ἐλλείπουσι τὰ πρῶτιστα καὶ κυριώτατα γνωρίσματα τοιαύτης δυσκατασκευάστου ἐθνικότητος. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν λ.χ. τὴν ἐπαρχίαν Πελαγονίας, θέλομεν εὐρεῖ ὅτι, ἐκ 2057 οἰκογενειῶν τῆς πόλεως αἱ 14 ρουμανίζουσιν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν αἱ 3 ἀπεκήρυξαν τὸν ρουμανισμόν, ἐὰν ἢ θεμιτὸν νὰ ἀποκαλέσωμεν οὕτω τὸ σύμπλεγμα δεκατεσσάρων οἰκογενειῶν ἀδελφικώτατα σχετιζομένων πρὸς τοὺς ἐκκηρύκτους τοῦ λεγομένου ἐξάρχου σχισματικοῦ βουλγάρου, οἷς ἀθεοφόρως συνεκκλησιάζονται, ἐν τῷ ναῷ τῶν

σχισματικῶν ἐννοεῖται, καὶ μαθηταὶ τοῦ λεγομένου ρουμανικοῦ σισσιτίου καὶ τινες ἕτεροι σπουδαίαν ἀποστολὴν διαπεπιστευμένοι. Ἐκ 449 οἰκογενειῶν τοῦ Μεγαρόβου, ἃς ζητοῦσιν οἱ ρουμανίζοντες νὰ διαφθείρωσιν, ὁκτὼ μόνον ἐκλιναν πρὸς τὸ μέρος τῶν παραξιών. Ἐκ τῶν 195 οἰκογενειῶν (ὧν μετὰ 30 καὶ 30 βουλγαρόφωνοι πισταὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ) τῆς Νιζοπόλεως, εἴκοσι καὶ μία ρουμανίζουσιν, ἀριθμοῦσαι μέλη ἐνενήκοντα καὶ ὁκτὼ. Ἐκ τῶν 515 οἰκογενειῶν τῆς κωμοπόλεως Τυρνάβου, ρουμανίζουσιν αἱ δεκαεπτὰ, δέκα δὲ κρύφα καὶ λαθραίως διαδιδόντες ἐπὶ τὸ ἀμφιβιωτέρον. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σερρών 35 βλαχοφώνων γραικῶν οἰκογένειαι οὐδαμῶς ψεύδουσι τὸ παρελθὸν αὐτῶν, οὐδ' ἀμαυροῦσι τὴν καταγωγὴν, κατοικοῦσαι τὴν κώμην Καρλῆ-κιοί—ὄχι τὰς Σέρρας—ὡς καὶ 22 οἰκογένειαι νομάδων εἰς τέσσαρα χωρία διεσπαρμένων διδασκτικώτατον δὲ πόρισμα μελέτης: ὅτι ἐν τῇ δῆθεν βλαχικῇ σχολῇ Σερρών, ἀπὸ πενταετίας ἐργαζομένη, τρεῖς ἀριθμοῦνται μαθηταί. Λαμπρότερον δὲ διδάγμα χορηγεῖ ἡμῖν ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βελλᾷ βλαχοφώνων χωρίων, ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν διατηρούντων ἐλληνικά σχολεῖα, τὰ δὲ τρία τούτων καὶ παρθεναγωγεῖα, μετὰ μαθητῶν 450 καὶ μαθητριῶν 110, ἐπὶ κατοίκων 5750. Παρ' αὐτὰ δὲ, τὰ χωρία Φυῦρκα μετὰ κατοίκων 655, καὶ Παλαιοτέλι μετὰ 1200 κατοίκων, καταρραδιουργοῦμενα ὑπὸ τῆς προπαγάνδας, μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδειξῶσι τοῖς ὑπεριστρίοις χορηγοῖς τὸ μὲν πρῶτον δώδεκα μαθητάς, τὸ δὲ δεύτερον ἓνα, καὶ τοῦτον γυναικᾶδελφον τοῦ βλαχοδιδασκάλου. Ἡ δὲ ἐξέτασις τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ βλαχοφώνων γραικῶν, ὅπου καὶ σχολὴ δῆθεν καὶ προξενεῖον τῆς Ρουμανίας ἐστὶν ἐγκατεστημένον, ἄγει εἰς συμπεράσματα θλιβερώτερα διὰ τοὺς χορηγοῦντας τὰ πρὸς διαφθορὰν χρήματα· διότι ἐξ 606 οἰκογενειῶν Θεσσαλονίκης—τῆς πόλεως μόνον, ἃς οὐδαμοῦ τῆς ἐπαρχίας ὑπαρχόντων βλαχοφώνων—ρουμανίζουσιν ἀναφανδὸν 3 ἐκ Κλεισούρας, 3 ἐκ Βελεσσῶν, 3 ἐκ Νεβέσκης, 2 ἐκ Βερροίας καὶ 1 ἐκ Σαμαρίνης, ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταὶ τοῦ ρουμανικοῦ προξενείου καὶ τῆς ρουμανικῆς σχολῆς ἢ ρουμανοδιδασκαλοὶ. Τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῶν τοσούτων χιλιάδων φράγκων, τῶν κατ' ἔτος ἐξοδευομένων.

Ἐπὶ τοιούτων ἀποτελεσμάτων οἱ διαφθορεῖς τῶν συνειδήσεων ἐρειδόμενοι, ρουμανικοὺς πληθυσμοὺς ἀναριθμήτους, δῆθεν, ἀλλὰ δυσάποδείκτους, ὀνειρεύμενοι, καὶ μετὰ εὐχερείας ἀπατώντες τοὺς χορηγούς, ψευδολογοῦσι διὰ τῆς «Ἐποχῆς» καὶ τῶν ὁμοίων φύλλων· μεγαλαυχοῦντες διὰ τῆς «Ρουμανικῆς Ἀνεξαρτησίας» καὶ μήτε τὸν Weigand αὐτῶν ἐπιδοκιμάζοντες, ἀρκαδίην αἰτοῦσι, ζητοῦντες κοινοτήτων ρουμανικῶν ἴδρυσιν καὶ ρουμανικῶν ἐπισκοπῶν κατάστασιν ἐν κοινότησι γραικικαῖς, ὧν, ἀτυχῶς, ἡ γλῶσσα διὰ τῶν αἰώνων ἡμαυρώθη ὑπὸ ξενισμῶν, ἀντευαγγελικῶς δὲ καὶ ἀντιχριστιανικῶς ὅλως διὰ τοῦ ἐξώλους πρώην παπᾶ Θεοδώρου καὶ διὰ τοῦ μετὰ σχισματικῶν ἐκκληρύκτων ἐκκλησιασμοῦ ἀπειλοῦσι σχίσματα καὶ παρασυναγωγάς. Ἀλλὰ συμπέρασμα τούτων βέβαιόν ἐστίν ὅτι οἱ τοιαύτας ἐκνόμους δημιουργοῦντες ἐκκλησιαστικὰς ἀνταρσίας ρίπτουσιν ἐαυτοὺς ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ἐπιτρεπούσης σύστασιν ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν, μήτε καθιερούσης ἀφορμὰς ἐρίδων καὶ συγκρούσεων, ἀγνώστων ἡμῖν οὕτων ἄλλοτε, καθ' ὃν καιρὸν ἐσπερούμεθα τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀπὸ Ρουμανίας προπαγανδῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία Δύο Σωμάτων. — Τῇ τετάρτῃ, (5 Μαΐου) συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ παναγιωτάτου οἴκου. πατριάρχου τὰ δύο Σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν, καὶ συνεσκέψαντο περὶ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τῆς συνεδρίας περατωθείσης τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον ἐξηκολούθησε τὴν τακτικὴν δικαστικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν. Τῷ παρελθόντι δὲ σαββάτῳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἀρχοντος καπουκεχαγιά Ἀντωνίου βέν Οἰκιάδου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Υ. τὸν πρωθυπουργὸν Φερὴτ πασᾶν καὶ τῇ τρίτῃ τὴν Α. Υ. τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ἀβδουρραχμᾶν πασᾶν, συνδιαλεξάμενος μετ' ἀμφοτέρων περὶ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τὰ διαμειψθέντα κατὰ τὰς συνεντεύξεις ταύτας ἡ Α. Θ. Π. ἐξέθηκεν ἐν τινὶ τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς Ἱ. Συνόδου.

Αὐτοκρατορικὴ ἐορτή. — Προχθὲς, πέμπτῃ, τελουμένης ἐν τῇ ρωσικῇ πρεσβείᾳ τῆς ἐπετείου

τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, ἡρμήνευσε τῷ Ἐξ. πρεσβευτῇ κ. Ζηνοβιέφ τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ προσήσεις ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος. Παρῆν δὲ κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην καὶ ὁ πανοσιολ. ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος.

Ἡγεμὼν Σάμου. — Τῇ κυριακῇ μ. μ. ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο ἐν Χαλκηδόνι τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἡγεμόνα τῆς Σάμου Ἰωάννην Βιθυνὸν ἐφέντην, ὃν ἀναχωρήσαντα χθὲς εἰς Σάμον ἐπεσκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ἐρμηνεύων τὰς ὑπὲρ εὐπλοίας αὐτοῦ πατριαρχικὰς εὐχὰς ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος. — Ὁ αὐτὸς πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος ἐπεσκέψατο καὶ τὸν αὐθήμερον ἀφικόμενον ἐξ. Ἀλέξ. Μαυρογένη βέν, τέως ἡγεμόνα.

Μητροπολίται Ἀγχιάλου καὶ Γρεβενῶν. — Οἱ πανιερώτατοι μητροπολίται Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος καὶ Γρεβενῶν κ. Ἀγαθάγγελος ἔτυχον, κατ' αἴτησιν αὐτῶν, τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἔλθωσιν εἰς βασιλεῦσαν καὶ διατρίψωσιν ἐπ' ὀλίγον χρόνον πρὸς περίθαλψιν τῆς υἱείας αὐτῶν.

Μητροπολίτης Κολωνίας. — Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κολωνίας κ. Πολυκάρπῳ ἐπετρόπη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως μεταβῇ ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νεοκαισαρείας πατριδα αὐτοῦ Κοτύωρα (Ὁρδοῦ), πρὸς περίθαλψιν τῆς υἱείας αὐτοῦ.

Ἰδιωτικὸν ἐν Μόσχᾳ Μετόχιον. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τῆς Ἀγιωτάτης διοικήσεως Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, δι' οὗ ἡγγέλλετο ὅτι ἐχορηγήθη ἡ νεομισμένη ἀδεια τῆς μεταβάσεως εἰς Μόσχαν τῷ ἄρτι ἐκλεγέντι ἡγουμένῳ τοῦ αὐτόθι Ἰδιωτικοῦ Μετοχίου κ. Σωφρονίῳ, ὅστις καὶ ἐλθὼν ἤδη ἐξ Ἀγίου Ὁρους ἐνταῦθα ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Π. τὰ σέβη καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰδίων ἐπὶ ταῖς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γενομέναις ἐνεργείαις πρὸς ἐκδόσιν τῆς ἀδείας ταύτης.

Ἐφορία Ἐθν. Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου. — Τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Ἀλεξάνδρου Σινιόσογλου ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐφορίας τοῦ Ἐθν. Ἰωακειμείου παρθεναγωγείου, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς παρελθούσης

τετάρτης προέβη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐκλέξαν τοιοῦτον τὸν ἐκ τῶν συμβούλων ἐξοχώτατον Ἀριστείδην βέν Κυριακοῦ.

Μοναστηριακὴ ἐπιτροπὴ.—Ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διωρίσθη μέλος τῆς ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἐπιτροπῆς ὁ ἐκ τῶν συμβούλων κ. Ἀγγελος Ἰωαννίδης ἀντὶ τοῦ ἐξ. Κωνστ. Βαϊάννη ἐφέντη.

Ὄνοματικαὶ ἐορταί.—Τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἐλευθεροπόλεως κ. Παναρέτου ἄγοντος τῷ σαββάτῳ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐορτήν, ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο αὐτὸν τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ, κυριακῇ. Ὡσαύτως ἐπεσκέψαντο τὸν ἐορτάζοντα οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ, ὁ ἐπίτροπος τοῦ Π. Τάφου, οἱ πατριαρχ. ὑπάλληλοι καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ φίλοι αὐτοῦ.

Ἐπισκέψεις.—Τῇ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τὸν ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτην Κρήνης κ. Θεόκλητον.—Τῇ παρελθούσῃ δὲ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς τραπεζίτης κ. Δημοσθένης Ευγενίδης, ἄρτι ἐκ τῆς Ἑσπερίας ἐπανακάμψας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΝ ΤΗ ΖΩΟΔΟΧῳ ΠΗΓῃ

Μετὰ πολλῆς ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ συρροῆς, ὡς συνήθως, εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τοῦ Τυφλοῦ ἡ εἰθισμένη κατὰ πᾶν ἔτος πατριαρχ. καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῆς ἱ. μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὑπὲρ μακαρίας μὲν ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων, ὑγείας δὲ καὶ μακροημερεύσεως τῶν ζώντων εὐεργετῶν, κτιτόρων, ἐφόρων, δωρητῶν, συνδρομητῶν καὶ παντὸς φιланθρώπου καὶ φιλοικτίμονος διὰ τῆς φιλελεήμονος αὐτοῦ ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς συμβολῆς συντελοῦντος εἰς τὴν ὅσον ἐνεστὶν ἀπρόσκοπτον καὶ συμφωρότεραν λειτουργίαν τῶν εὐαγῶν φιλανθρωπικῶν Καθιδρυμάτων καὶ εἰς εὐόδωσιν τῆς φιλανθρώπου αὐτῶν ἀποστολῆς ἐπικουροῦντος. Τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κκ. Ἰωακείμ Γ', συνελεiturγησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ μητροπολῖται Ἐφέσου, Ρόδου, Σερρών, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Γά-

νου καὶ Χώρας, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης, Ἐλευθεροπόλεως καὶ Κρήνης. Ἐν τῷ ναῷ παρέστησαν οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Εθν. Μ. Συμβουλίου ὁ τε ἐξοχ. Ἀριστείδης βέν Κυριακοῦ καὶ ὁ ἱατρὸς κ. Κ. Ταχιντζῆς, μέλη τινὰ τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς καὶ λογάδες.

Κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον ἡ Α. Θ. Π. ἐμνημόνευσε τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, κτιτόρων, ἐφόρων, τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν, ὡς καὶ τοῦ ἄρτι πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἀρχιεμανδρ. Θεοφίλου Σταυρονικητηνοῦ.—Τῆς ἱερᾶς λειτουργίας περατωθείσης, ἡ Α. Θ. Π. ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ περιβεβλημένος τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ ἔψαλεν ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων πατριαρχῶν τὸ εἰθισμένον τρισάγιον. Κατόπιν ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπεῖῳ τῆς μονῆς μετὰ τῶν συλλειτουργησάντων ἀρχιερέων ὡς καὶ τῶν ἐν τῷ ναῷ παραστάντων συμβούλων, ἐφόρων καὶ λογάδων, ἔνθα καὶ συνέστησε τοῖς ἐφόροις τὴν προσήκουσαν μέριμναν περὶ εὐρύσεως καὶ καλλωπισμοῦ τοῦ ἐπιτροπείου τῆς μονῆς, τοῦ χώρου τοῦ ἀγιάσματος, τῆς κλίμακος αὐτοῦ καὶ ἄλλων ἀναγομένων εἰς τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ ὅλου ἱεροῦ προσκυνήματος.

Κατόπιν ὁ παναγιώτατος οἰκουμ. πατριάρχης μετὰ τῶν συλλειτουργησάντων ἀρχιερέων καὶ τῶν λογάδων μετέβη εἰς τὸ ἐθνικὸν νοσοκομεῖον, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ, ἡγουμένου τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἱδρύματος ἱατροῦ κ. Σαβαΐδου, καὶ παρεκάθισαν πάντες εἰς τὸ παρατεθὲν γεῦμα. Ἡ Α. Θ. Π. ἐγείρασα πρόποσιν κατ' αὐτὸ, ἔλεξε τάδε :

Ἀγαπητοί,

Ἡ σεβαστὴ καὶ ἔντιμος Ἐφορία τῶν ἡμετέρων Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἀρχαίῳ ἔθει στοιχοῦσα, ἔθει χαλῶς θεσπισθέντι ὑπὸ τῶν ἀειμνήστων προκατόχων αὐτῆς, ἡγάγεν ἡμεῖς ἐν πομπῇ ὑπερβαλλούσῃ σήμερον, ὅπως ἐπιτελέσωμεν καθήκον ἱερὸν, καθήκον ἐπιβαλλόμενον ἡμῖν ἀνωθεν, καθήκον φιλανθρωπικὸν καὶ ἱστορικόν. Ἡλθομεν ἐν τῷ ἱστορικῷ καὶ πνεύματι ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἵνα προσευχηθῶμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἵνα εὐχαριστήσωμεν Αὐτῷ ὅτι σώζει ἡμᾶς. Ἡλθομεν, λέγω, ἵνα εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ διότι ἄνδρες πρὸ ἡμῶν γενεοὶ, φιλογενεῖς καὶ σφοῖ, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας ἐσκέφθησαν ἵνα γίνωσι τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ὅπως ἰδρῶσιν τὰ Ἐθνικὰ καὶ Φιλανθρωπικὰ ταῦτα Καταστήματα, ἅπερ χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἔχοντε μοχθησάντων, καὶ νῦν μοχθούν-

των εὐρίσκονται σήμερον εἰς θέσιν περίλαμπρον καὶ περιπόισ-
τιμὴν εἰς τε τὸ Ἔθνος ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας ἡμῶν καὶ
εἰς πάντας τοὺς ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένους. Χάριτας ὅθεν ὁρεῖλοι
μεν τῇ Ἐφορίᾳ ὅτι ἐχορήγησεν ἡμῖν τὴν εὐφρόσυτον ταύτην
στιγμὴν ὅπως ἀπειθύνωμεν ἐν ἑκάστῳ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν.

Ἀτυχῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας περιβομβοῦσιν εἰς τὰ
ῥῶτα ἡμῶν λόγοι τινὲς καθυπτόμενοι τῶν ἡμετέρων Καταστη-
μάτων. Λυποῦμαι πολὺ διὰ τοῦτο, λυποῦμαι δὲ μάλιστα διότι
ἐνεκα λόγων παρὰ γινώσκουσιν ἐδόθη ὁ φόρμῃ νὰ λεγῶσιν ὅσα ἐ-
λέγχθησαν καὶ νὰ διατραχθῇ τὸ δημόσιον, μηδενὸς ὑπάρχοντος
σπουδαίου λόγου ὅπως διατραχθῇ. Ὑπάρχει διαφωνία τις
περὶ τὴν νομοθεσίαν τοῦ νέου κανονισμοῦ τῶν Καταστημάτων.
Ταύτην εὐρίσκω ἐπωφελεῖ καὶ ἀναγκαίαν. Ἄνευ διαφωνίας
οὐδὲν καλὸν δύναται νὰ προσέλθῃ· ἀρκεῖ ὅτι ἡ διαφωνία δὲν
προέρχεται ἐκ πάθους, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζήλου ὅπως εὐρωμεν καὶ ἐν
τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ κράτιστον. Παρακαλῶ ὅθεν τὰ μέλη
τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὅπως μὴ λάθωσιν ὑπ' ὅψιν τὰ περιχρό-
μενα, ἀλλὰ λαμβάνοντα ὑπ' ὅψιν ὅ,τι ἐξέρχεται ἀπὸ τῶν χει-
ρῶν τῆς Ἐφορίας, νὰ διασκεψῶσιν ἐπ' αὐτοῦ, νὰ φέρωσιν
ὅσας ἂν ἐγκρίνωσι βελτιώσεις καὶ νὰ θέσωσιν ἐν τέλει τὴν
σφραγίδα αὐτῶν. Πάντα τὰ λοιπὰ εἶναι ἀδόκιμα, ἐπιβλαβῆ
καὶ ἀπρεπῆ.

Ἐπίσης εἰς τοὺς εὐεργέτας τῶν Καταστημάτων χάριτας δέον
ν' ἀπονείμωμεν κατὰ τὴν εὐφρόσυτον ταύτην στιγμήν. Χάριτι,
θεῖα οἱ εὐεργέται τῶν Καταστημάτων εἶναι πολλοὶ καὶ οὐδέ-
ποτε ἀπέλιπον, εἴθε δὲ Θεοῦ ἀρωγοῦντος ν' αὐξηθῶσι τὸν ἀριθ-
μὸν. Δὲν ἔχομεν ἀτυχῶς ἱστορικὴν τινα συγγραφὴν περιλαμβά-
νουσαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν ἱστορίαν τῶν ἡμετέρων Καταστημά-
των. Ὑπάρχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐγκατεσπαρμέναι πληροφορίαι,
περὶ τῶν διαφορῶν φάσεων τῆς ἀνεξίτητος αὐτῶν, ἀλλ' ἰδιαιτέ-
ραν περὶ αὐτῶν μονογραφίαν δὲν γνωρίζω. Ἐὰν ἐν τούτοις ἦτο
δυνατὸν ν' ἀνατρέξωμεν ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀγίας Τριάδος,
ἐνθα τὸ πρῶτον ἰδρύθησαν τὰ Καταστήματα ἡμῶν καὶ εἴτα
κατέλθωμεν εἰς Γαλατᾶν, ὅπου μετεκομίσθησαν κατόπιν, καὶ
εἴτα ἔλθωμεν ἐνταῦθα, θὰ εὐρωμεν μεγίστην τὴν διαφορὰν με-
ταξὺ τοῦ τελευταίου τούτου σταθμοῦ καὶ τῶν πρώτων, διαφο-
ρὰν μεγάλην ὁμολογουμένως περιποιούσαν τιμὴν εἰς τοὺς ἐργα-
σθέντας ὑπὲρ τῶν Καταστημάτων καὶ εἰς τοὺς ὁπωσδήποτε
ἐξεργετήσαντας αὐτά. Εὐχὰς ὅθεν ἀναπέμπω ὑπὲρ τῶν αἰδίων
ἰδρυτῶν αὐτῶν, εὐχὰς ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν αὐτῶν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐπειδὴ ὁ ἀνώτατος εὐεργέτης τῶν Κα-
ταστημάτων ἡμῶν εἶναι ἡ Α. Α. Μ. ὁ κραταιότατος αὐθεντίας
ἡμῶν καὶ Σουλτᾶνος Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν ὁ Β', Ὅστις δις
κατὰ τὸ διάστημα τῆς πατριαρχίας μου ἡγαθύνθη νὰ παρά-
σχῃ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν Καταστημάτων τούτων,
εὐχομαι τῷ Ὑψίστῳ ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὸν ὑγιᾶ καὶ εὐδαί-
μονα ἵνα οὕτω ἐξακολουθήσῃ παρέχων καὶ ἡμῖν γενναιοτέρως
τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ.

Εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην τῆς Α. Θ. Π. ὁ πρόε-
δρος τῆς Ἐφορίας ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ μεγάλη χριστιανικὴ ἀρετὴ, ἡ ἀγάπη, δὲν ἠδύνατο νὰ
εὐρὴν πραγμάτωσιν σκοπιμώτεραν εἰ μὴ ἐν τῇ ἀνεγέρσει καὶ
τῇ συντηρήσει τῶν νοσοκομείων τούτων καὶ τῶν ἄλλων φι-
λανθρωπικῶν ἡμῶν καταστημάτων. Οἱ ἡμέτεροι πατέρες λίαν
ἐνωρὶς διεῖδον τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως τῶν νοσοκομείων.

Ταῦτα ἤρξαντο ἀπὸ μικρῶν, βαθμηδὸν δ' ἐφθασαν εἰς ἡν κα-
τάστασιν εὐρίσκουμεν αὐτὰ σήμερον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔχουσι
καὶ ἄλλας ἀνάγκας, ἡ πλήρωσις τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται, ἵνα
δύνανται εὐστοχώτερον ν' ἀνταποκρίνωνται εἰς τὸν προορισμὸν
αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνάγκαι αὗται, Θεοῦ ἀρωγοῦντος, θὰ πλη-
ρωθῶσι σὺν τῷ χρόνῳ. Ἡ Ἐφορία, ἐργαζομένη ὑπὸ τὴν ἡγε-
σίαν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς σεπτῆς Ὑμῶν κορυφῆς, ἀόκνως
μεριμνᾷ ὑπὲρ τῆς τελειοποιήσεως τῶν Καταστημάτων ἡμῶν
καὶ πάντοτε προσπαθεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὑπὲρ αὐτῶν
πρόγραμμα τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος οὐδενὸς
χάριν τούτου φειδομένη κόπου.

Τὰς ἐλλείψεις, ἃς δυνατόν νὰ ἔχῃ ὁ νέος Κανονισμὸς τῶν
Καταστημάτων ἠθέλησάν τινες νὰ παραστήσωσιν ὡς τοῦτ'
αὐτὸ καταστρεπτικῆς. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν. Ἐὰν τὸ ἐκπονη-
θὲν σχέδιον κανονισμοῦ ἔχῃ ἀτελείας, τὸ ἀρμόδιον σῶμα δύνα-
ται νὰ διορθώσῃ αὐτὰς, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον κατάλ-
ληλον δι' ὃν σκοπὸν ἐγένετο.

Καὶ ἡ οἰκονομικὴ δὲ κατὰστασις τῶν ἡμετέρων φιλανθρωπι-
κῶν Καταστημάτων παρεστάθη κατ' αὐτὰς ὡς ἀπαισία. Τὸ
πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀληθές. Τὸ μόνον ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐν τῷ ἀπο-
λογισμῷ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπάρχει μικρὸν ἔλλειμμα, τὸ
ὅποτον ὁμῶς προῆλθε διότι συνεπληρώθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο
πολλὰ τῶν ἀναγκῶν τῶν Καταστημάτων. Κτίρια νέα ἀνεγέρ-
θησαν καὶ διαμερίσματα ἄλλα ἐπὶ τὸ ἐπιστημονικώτερον κα-
τηρτίσθησαν. Διὰ τὰ νὰ ᾧσι τὰ νοσοκομεία ἡμῶν πράγματι πρῶ-
της τάξεως καθιδρύματα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνωσι πάντα ταῦ-
τα διὰ τῶν γλίσχρων ποσῶν, ἅπερ διαθέτουσι πρὸς συντήρησιν
αὐτῶν. Πάντες θελομεν τὸ ἰσχυρίζεσθαι, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ ἰσοζύγιον
δὲν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε. Ἐν τῇ διανεμομένῃ λογοδοσίᾳ τῆς
ἐφορίας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δύναται νὰ ἴδῃ λεπτομερῶς ἡ Ὑμε-
τέρα Θειοτάτη Παναγιότης τί ἐγένετο ἐν τῷ περιθώρῳ τούτῳ.
Διατρέχουσα δὲ τοὺς διαφοροὺς πίνακας τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ τῆς
ἄλλης κινήσεως τῶν Καταστημάτων θὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀλη-
θείας τῶν λεγομένων καὶ θὰ ἴδῃ σὺν ἄλλοις ὅτι ἀνκατὰ τὸ 1903
ἐνοσηλεύοντο ἐν αὐτοῖς 1245 ἀσθενεῖς, ἤδη νοσηλεύονται 1400.
Ἡ τοιαύτη διαφορὰ συνεπάγεται καὶ αὐξήσεις δαπανῶν ἀνα-
λόγους. Ἡ κοινωνία θέλει δοσιμετρεῖ τὴν φιλανθρωπίαν γενικω-
τέραν. Αἱ ἀπαιτήσεις πανταχόθεν συρρέουσιν, ἡμεῖς δὲ δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ σταματήσωμεν ἐν ᾧ σημείῳ εὐρισκόμεθα. Διὰ
τοῦτο πάντες πεπεισμέθα, ὡς καὶ ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Πανα-
γιότης ἀνέφερον, ὅτι θὰ φανῶσι νέοι εὐεργέται τῶν Καταστη-
μάτων ὅπως κακορθώσιν ταῦτα νὰ ἐπικρῶσιν εἰς τὸν σκοπὸν
αὐτῶν.

Ἡ Ἐφορία ἀνέλαθεν ἐπίσης καὶ ἄλλας μεγάλας δαπάνας, θέ-
λουσα νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Θεοδώρου
Μκυρογορδάτου ἐν τῇ συμπληρώσει τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς,
Φωνικῆ διαμκρυρίας ἡκούσθησαν κατὰ τῆς Ἐφορίας ἐνεκα
τούτου· ἀλλ' αἱ φωναὶ αὗται εἶναι κρωγμοί. Ἡ Ἐφορία δὲν
ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως ἢ ὡς ἐπράξε.

Τοιαῦτα τὰ σημεῖα τῆς πορείας τῶν ἡμετέρων Καταστημά-
των ἐφ' ὧν ζητοῦμεν τὴν ἀρωγὴν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης
Παναγιότητος καὶ τῶν περὶ αὐτὴν συμβούλων. Πεισθῶτα δ' ἡ
Ἐφορία ὅτι θέλει εὐρεῖ τὴν ἀρωγὴν ταύτην ἐν τῷ ἔργῳ τῆς
ἐγείρει δι' ἐμοῦ πρόποσιν ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Πανα-
γιότητος καὶ εὐχεται ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττῃ Αὐτὴν
ὕγι᾽ καὶ ἐπὶ μήκιστον κοιμῶσιν τὸν Οἰκουμένικόν Ὅρον.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΚΟΙΜΗΤΩΝ ΜΟΝΗΣ*

Μηνὶ δεκεμβρίῳ. Ὡδὴ α' ἤχος α'.

Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε.

Ναοῦμ τιμῶ τὸν θεόληπτον, σὺν τούτῳ Ἀββαλοῦμ τὸν θεόπνευστον, καὶ ἀνεύφημῶ τὸν ἔνθεον ἄσμασιν Σοφονίαν, τριαδικὴν προφητῶν Τριάδος τῆς ὑπερθέου ἀκρότητα.

Πῦρ Βαρθολομαίου ἀπέτεμεν οὐράνιον πατέρα ποθήσασαν Ἰουλιανὴν τὴν ταύτης δὲ σύνκλιον κτείνει ξίφος· καὶ λοιμικὰς νόσους ἐξιδύσκει καὶ σὺν Σάββᾳ ἀσκητῇ καταγεραίρονται.

(59) Υἱὸν Θεοῦ προκρίνων γεννήσει ἐν σπηλαίῳ ἡ Πάναγνος καὶ γῆς σκιρτήσῃ τὰ πέριχτα· πλῆθος δὲ οὐρανίου ἔσται χοροῦ· Δόξα ἐν ὑψίστοις τῷ Θεῷ τῷ δι' Ἀδάμ ἐνανθρωπήσαντι.

Ὡδὴ γ'. Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων.

Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐγήγερεται ἄλλος προστάτης ὥς σὺ, οὔτε θερμότερός σου ἐν ἀνάγκαις καὶ λύπαις· διὸ, ἱερέ Νικόλαε, Θεῷ τῷ δόντι σοὶ πίστει βοῶ· Ἄγιος εἰ Κύριε.

Τῶν Μεδιολάνων τὸν ποιμέναν ὑμνήσω Ἀμβρόσιον, καὶ Παταπίου πολιτείαν, καὶ τὴν σύλληψιν Ἀννης, Μηνῶν ἅμα καλλιέλαδον, σὺν Ἑρμογένει τμηθέντι σοφῷ, Εὐχαριον σφαγέντα τε.

Ἰθι εἰς τὴν πόλιν Βηθλεὲμ, Ἰωσήφ, ἀπογράφεσθαι μετὰ μνηστῆς ἀγνῆς Παρθένου, ἥτις** ἐκεῖ κηρύσει Χριστὸν τὸν Θεὸν καὶ Κύριον, καὶ Θεοτόκος ὀφθῇ ἀληθὴς ἄνθρωπος οὐ γινώσκουσα.

Ὡδὴ δ'. Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί.

Στύλῳ ἐφεδράσας ἐκυτὸν ὠμίλει κατὰ μόνος σοὶ ὁ Δαυὶδ, Χριστέ, ὁ ἔνδοξος· Σπυρίδων τε ὁ συνετός διὰ πολιτείας σοὶ ἦν εὐχεστῶν ὁσιωτάτης· ὦν ταῖς εὐχαῖς ὡς Θεὸς στήριζον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου.

Κάμινον Εὐστράτιος εἰσδύς, Αὐξέντιος τὴν κάραν δὲ ἀποκοπεῖς, ὁ δὲ Εὐγένιος τὰς χεῖρας ξίφει τμηθεὶς, νότου δὲ Μαρδάριος καὶ σὺν ὑποστάς, ὁ δὲ Ὀρέστης πυρὸς ἐν κλίνῃ θανάτου κόσμου πρεσβευτικῇ χρηματίζουσι.

Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ βλαστήσῃ καὶ εἰς στήριγμα καὶ βακτηρίαν καὶ ὑπέρεισιν τῇ φύσει τῇ ἀσθενεῖ

τῶν βροτῶν γενήσεται· ράβδος δὲ ἐστὶ Χριστὸς ὁ λόγος (60), ἐν ᾧ ρίζα Ἰεσσαὶ πέφυκε Μαρία ἡ Πάναγνος.

Ὡδὴ ε'. Θεὸς ὦν εἰρήνης.

Ὁ πρίων τὸν Θύρσον οὐ πρίει διχῆ, ἀπαθὴς γὰρ ὁ μάρτυς φυλάττεται· τὸ τέλος ἐν εἰρήνῃ δὲ εὐρίσκει τῆς ζωῆς, τὴν δὲ Ἐλευθερίου σεπτὴν ἐξαφαιρεῖται κεφαλὴν ὁ δῆμιος, ἦν καταστέφει ὁ φιλόκωπος.

Ἀγγαλίῳ τιμῶ εὐαγγῆ τελευτὴν προφητείας λαχόντος τὸ κήρυγμα· ὕμνῳ δὲ καὶ προπάτορας, πατέρος τε σεπτὸς, καὶ προπανηγυρίζων πιστῶς τὴν τούτων μνήμην πρὸ τῆς πανηγύρεως τῶν γενεσίων τοῦ Κυρίου μου.

Θεὸς ὦν, Χριστέ μου, καὶ Λόγος Θεοῦ ἐσαρκώθης εἰσδύς μήτραν ἄχραντον Παρθένου, ὡς ἠυδόκησας, ἀγίας γυναικός· ὅθεν καὶ ἐν σπηλαίῳ μικρῷ ἐκλάμψαι μέλλεις ἐξ αὐτῆς ὡς ἥλιος καὶ καταυγάζει γῆς τὰ πέριχτα.

Ὡδὴ ς'. Σπλάγχχνων Ἰωνᾶν.

Θῆρες Δαυὶδ προφήτην ἠδέσθησαν, τοὺς παῖδας δὲ πῦρ τοὺς τρεῖς ὑπέπετξεν· ὁ γὰρ Κύριος ἐνοικῶν ἦν ἀμέσως ταῖς τούτων ψυχαῖς· δι' ὃν ὕστερον καὶ ξίφει ἀπετμήθησαν, θεῖοι γεγονότες μάρτυρες καὶ στεφάνους λαβόντες οἱ τέσσαρες.

Ἄνδρες δυσσεβεῖς Ζωὴν τὴν ἐχέφροναν ὡμῶς ἐκ ποδῶν ἀπαιώσθησαν· ἐθυσίασαν δυσωδίας τῷ θεῷ γυναικῶ ἀτμόν, καὶ ὠσφράνθη εὐωδίας ὁσμὴν ὁ Κύριος, ἔχων καὶ τὸν Βονιφάτιον θυσίαν εὐπρόσδεκτον.

Σπλάγχχνα οἰκτιρμῶν ἐλέους ἡ ἄβυσσος ὁ μέγας Θεὸς ἡμῶν ὑπήνοιξε· τῇ παρθένῳ γὰρ ἐνοικήσας ἀσπόρως καὶ σάρκα λαβὼν* παρθενίας οὐ διέλυσε τὰ σῆμντρα· (61) ὅνπερ ἐν σπηλαίῳ μέλλοντα γεννηθῆναι τιμῶμεν προφθασάντες.

Ὡδὴ ζ'. Οἱ παῖδες εὐσεβεῖα.

Ἐν μέσῳ θεοφόρος ἐκθλεῖ τῶν λεόντων Ἰγνάτιος, καταφρονήσας τῆς αὐτῶν, διὰ Κύριον, ὁμότητος· μεθ' οὗ Ἰουλιανὴ ἡ τρυχηλότμητος Θεὸς πατέρων, βοᾷ, εὐλογητὸς εἰ.

Πυρὶ δοκιμασθεῖσιν τῶν μαρτύρων τοῖς δῆμοις ἐγγράφεται Ἀναστασία ἡ σεμνή, φαρμάκων ὄντως λύτριά· τῶν δὲ Κρήτης ἀθλητῶν δεκάς ἐκτέμνεται· καὶ Εὐγενία σεπτὴ κτείνεται ξίφει.

Χριστοῦ προεορτάζει Ἐκκλησία τὰ θεῖα γενέθλια· αὐρίον ὄντως γὰρ μητρός ἐκ παρθένου γεννηθήσεται,

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 532—534 τοῦ ΚΓ' ἔτους.

** μᾶλλον ἔδει γραφῆναι ὅπως ἢ ἵνα.

* τὸ παρθενίας οὐ διέλυσε τὰ σῆμντρα δι' ἐτέρας χεῖρας.

καὶ ἐν φάτνῃ εὐτελεῖ ἀνακληθήσεται, ἐξ ἀλογίας παθῶν λύων τὴν κτίσιν.

ᾠδὴ ν'. Θαύματος ὑπερφυοῦς.

Σήμερον ὁ οὐρανὸς πνηγυρίζει* δὲ καὶ γῆς ὁ γύρος· καὶ γὰρ εἶδον σήμερον τόκον ὄντως ὑπερφυῖ ἐκ παρθένου γυναικὸς Θεοῦ τεκούσης υἱόν· καὶ οἱ ποιμένες ἐδιδάχθησαν ὑπ' ἀγγέλου δεσπότην πάντων καὶ Κύριον καὶ ὑπ'.....

Ἦρκετο ὁμολογίας θεῖον στέφος ὁ Εὐθύμιος ὁ γενναϊόφρων ἐν εἰρήνῃ ἀφθαρτον τόπον χλόης καταλαβών· ὁ δὲ Στέφανος ἐκ λίθων ἡ μαρτύρων ἀρχή· διὸ τοὺς στεφάνους ἀνεδήσατο· ὅς (ὥς) ἀθλήσας καὶ συγχωρήσας τοῖς κτείνεσι, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς βοῶν τὸ μῦθος**.

Δεῦτε δῶμεν δόξαν σὺν ποιμέσι τῷ ἐκλάψαντι ἐκ τῆς Παρθένου εἰς τὸ σῶσαι ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους· Υἱὸ Θεοῦ καὶ προσάξωμεν προσκύνησιν σὺν μάχοις αὐτῷ, καὶ σὺν τοῖς ἀγγέλοις ἀναμείλῳμεν· Εὐλογεῖτε ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον*** τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ σκαρὶ ἀποτεχθέντα.

(62) ᾠδὴ θ'. Μυστήριον ξένον.

Περίκειται νέφος μαρτύρων μοι ἄπειρον, ὡς ὁ Παῦλος ἔφησεν, ἄνδρες εἰς δυσμυρίους ἐτελοῦντο, οὓς ἀνυμνῶ πίστει πρὸς πῦρ ἐναθλήσαντας· μεθ' ὧν συνκνυμνῶ καὶ τὰ νήπια ἐκ ξίφους ἀποπνεύσαντα.

Διήγυσεν ἡ Ἀνυσίχ ἡ πάνσεμνος, τοῦ Θεοῦ τῇ χάριτι, δρόμον τοῦ μαρτυρίου τὸν θεῖον, νυγεῖσα τῇ λόγῃ· διὸ ἐν αἰνέσει μεγαλύνεται πολλῇ καὶ σὺν ταύτῃ ἡ Μελάνη ἡ αἰδίμιος.

Μυστήριον ὄντως φρικτὸν καὶ παρὰ δόξαν ἐπὶ σοὶ τετέλεσται· Μῆτερ ὑπερχαίρα, Παρθένε ἁγνή, Θεοτόκε· καὶ γὰρ σὺ ἀσπύρας τὸν ἀχώρητον Θεὸν ἐν νηδύϊ σου χωρήσασα ἐκύησας.

Μὴν Ἰανουάριος.

ᾠδὴ α' ἡχ. β'. Ὁ κανὼν, Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν.

Περιτομὴν θέλων ὑπέστη τὸν νόμον πληρῶν ὁ νομοθέτης Κύριος· ὅς καὶ Βασίλειον ἐδόξασε τὸν Μέγαν, πληρώσαντα τοῦ νόμου τὰ προθεσπίσματτα.

Μνήμην σεπτὴν Ρώμης τοῦ πάπα Σιλβέστρου τιμῶ, προφήτου Μαλαχίου τε, Γορδίου μάρτυρος τοῦ κάρην ἐκτεμνηθέντος, καὶ Παύλου τοῦ Θηβαίου τοῦ ἀσκητῶν ὀρθοκλμοῦ.

Βάπτισμα σόν, ὁ κατεδέξω, Χριστέ ὁ Θεός, πιστῶς

* συμπανηγυρίζει.

** προδήλως μῦθος.

*** τὰ ἐντεῦθεν μέχρι τέλους διὰ νεωτέρας χειρός.

προεορτάζομεν ἐκδυσωποῦντές σε διὰ τῆς Θεοτόκου οἱ βάπτισμα φοροῦντες τυχεῖν τῆς ἀνω ζωῆς.

ᾠδὴ γ'. Στερέωσον ἡμᾶς.

Βαπτίζεται Χριστὸς χειρὶ σήμερον Προδρόμου, παρθέθεν δὲ μαρτυρεῖται ὡς υἱὸς ἀγαπητὸς ἐστίν, ὁ κυροῖ καὶ τοῦ Πνεύματος ἡ καθόδος.

(63) Τὴν πάνσεπτον τιμῶ πιστῶς σύναξιν καὶ χεῖρα τὴν θεῖαν σου μακαρίζω, ἀψυμένην κάρης, Πρόδρομε, συντριψάσης τὴν κάρην τὴν τοῦ ὄφεως.

Παρθένος τὸν Θεοῦ Υἱὸν τέτοκεν ἀσπύρας καὶ ἔθρεψε τὸν τροφέα, ὅς εἰς ἄνδρα φθάσας τέλειον ἐβαπτίσαστο, θέλων, ὁ παντέλειος.

ᾠδὴ δ'. Ἐλήλυθας ἐκ παρθένου.

Ὑμνήσωμεν τὴν ὁσίαν Δομνίκην, φιλέορτο· σὺν ταύτῃ Πολύευκτον τὸν ἀθλοφόρον καὶ μάρτυρα· ἔτι δὲ Γρηγόριον τὸν Νύσσης θεῖον ποιμένα καὶ διδάσκαλον.

Ἐξέλαμψεν ἀρετῶν τῷ φωτὶ Θεοδόσιος, κοινοβίων ἑξάρχος ἐν τοῖς πατρῷσι γενόμενος· τοῦτον οὖν αἰνέσωμεν Τατιανῇ σὺν τμηθείσῃ γενναϊόφρονι.

Ἐλήλυθεν οὐρανόθεν ὁ Πλάστης καὶ Κύριος ἐπὶ σέ, πανάμωμε, σὰρξ χρηματίσας ἐν μήτρῃ σου, ὅς καὶ κατελήλυθεν εἰς Ἰορδάνειά ρεῖθρα τοῦ βαπτίσασθαι.

ᾠδὴ ε'. Ὁ φωτισμὸς τῶν ἐν σκότει.

Τῆς Ραίθου καὶ Σινᾶ οἱ ἀδελφίδες ἀνκιρεθέντες ξίφεσιν ἀδίκως ὑπὸ βαρβάρων πρὸς τὸν τῶν ὁλῶν ἐκδήμοῦσι δεσπότην· Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης τε θνήσκει ἐν εἰρήνῃ καὶ ζῇ ἀγαλλόμενος.

Ἡ ξυνωρίς τῶν Χριστοῦ ἀθλοφόρων στερρῶς Ἑρμούλος ἅμα καὶ Στρατόνικος γενναϊόφρων ἐν τῇ σαργάνῃ ἐμβληθέντες ἀσμένως ἐν τῷ Ἰστροφ προσεπαρίενται, ἔτερον ἐκτός σου Θεὸν οὐ γινώσκοντες.

Ὁ φωτισμὸς τῶν ἐν σκότει κειμένων ἐκ τῆς Παρθένου κόσμου ἀνατείλας εἰς σωτηρίαν τριακοντούτης ἐπὶ βάπτισμα ἦλθεν, ἐκκαθαίρων τῆς ἀμαρτίας με· πάντως (64) γὰρ αὐτὸς οὐκ ἐδεῖτο καθάρσεως.

ᾠδὴ στ'. Ἐν ἀδύσσω πταισμάτων.

Προσκυνούμεν τοῦ Πέτρου τὴν ἄλυσιν, ἣν διὰ Χριστὸν τὸν διδάσκαλον ἤνεγκε· τὴν Ἀντωνίου μνήμην δὲ ἀσκητῶν τοῦ ἑξάρχου γεραίρομεν.

Ἀθανάσιον δὲ καὶ τὸν Κύριλλον οἱ τῆς εὐσεβείας ὑμνήσωμεν τρόφιμοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Μακάριον, τρισμακάριστον ἄνδρα, ὑμνήσωμεν.

Σκαρῶθεις ἐκ γαστροῦ σου ἐπέφανε, σῶσαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος βουλόμενος, δι' εὐσπλαγχνίην ἁμετρον, ὁ Θεός μου καὶ πλάστης καὶ Κύριος.

ᾠδὴ ζ'. Εἰκόνοσ χρυσῆς.

Τὸν ὄντως κλεινὸν τῆς ἐρήμου πολιστὴν ὕμῳ Εὐθύμιον· ἐγκωμιάζω καὶ τὸν Μάξιμον, ὁμολογήσαντα ἔμπροσθεν, σέ, Τριάς ἁγία, ἀνθρώπων, καὶ παθόντα τῷ πόθῳ σου, καὶ ἐν εἰρήνῃ εὐκλεῶς ἀποβιώσαντα.

Δεινὴν πνιγμονὴν διὰ βρόχου κερταρεῖ ὁ Ἀναστάσιος, διό σὺν τούτῳ ὁ Τιμόθεος ράβδοις σφοδρῶς καταικίζεται· Κλήμης ὁ Ἀγκύρας ποιμὴν δέ* Ἀγαθαγγέλω συντέμενεται καὶ στεφανοῦται σὺν αὐτῷ ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἦμνοῦμεν τὰ σὰ μεγαλεῖα οἱ πιστοί, Θεογεννήτορ ἁγνή, σὺ γὰρ συνέλαβες τὸν ἀχώρητον ἐν τῇ γαστρὶ σου Θεὸν ἡμῶν, ὃν καὶ ἀπεκύησας βρέφος σωτηρίαν δωρούμενον τοῖς Θεοτόκον σε ἁγνήν ἐπιγινώσκουσιν.

ᾠδὴ η'. Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός.

Ἐκπλήττει πάντας τοὺς βροτοὺς τῆς ὁσίας ἀληθῶς καὶ θείας Ξένης ἡ σεμνὴ πολιτεία, ὁ θεολόγος δὲ νοῦς ρημάτων τῶν σῶν, ὦ Γρηγόριε, εἰ μὴ καὶ ἀγγέλων τοὺς δῆμους καταπλήττει.

(65) Καὶ Ξενοφῶντα ἀνυμνῶ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ αὐτοῦ τὴν συνοδείαν· καὶ τὸν ἀρχιερέα, τὸν χρυσαυγὴ ὀφθαλμὸν τοῦ κόσμου, τὸν θεῖον Χρυσόστομον, ἀνκακομισθέντα ἐκ τῆς ὑπερορίας.

Μὴ διαλίπῃς ἐκτενῶς τὸν υἱὸν σου καὶ Θεὸν καθικετεύειν ὑπὲρ τῶν προσκυνούντων καὶ ἀνυμνούντων πιστῶς τὴν χάριν τὴν σὴν, Θεοτύμφευτε, μόνῃ παναγία ὑπερευλογημένη.

ᾠδὴ θ'. Ἡ τὸν πρὸ ἡλίου φωστῆρα.

Ἀτμασι δοξάζω Ἐφραίμ ὁσιωτάτου θείαν κοίμησιν καὶ ἱεροῦ λειψάνου τὴν ἐπάνοδον Ἰγνατίου, τοῦ ἀληθῶς θεοφόρου καὶ μάρτυρος, καὶ Ἰππολύτου ἄθλησιν, τοῦ ἐν θανάτῳ ἀποπνεύσαντος.

Καὶ ὡς Ἀναργύροις καὶ ὡς κερταρικοῖς ἐκ ξίφους μάρτυσι διπλᾶ ὕμιν ἀρμόζει καὶ ἐγκώμια, ὡς καὶ στέφη πάντως διπλᾶ, Κύρε πανευκλεέστατε καὶ Ἰωάννη πάντιμε, θερμαίνεσθε ψυχῶν σωμάτων τε.

Ἡ τὸν πρὸ ἡλίου συνόντα τῷ Πατρὶ ὡς προσιώνιον σωματικῶς ἡμῖν ἀποκυήσασα καὶ ἀνθρώποις ἐπὶ τῆς γῆς τὸν Δεσπότην γνωρίσασα, εὐλογημένη πάναγνε, ὑπὸ τὴν σκέπην σου φυλάττοις με.

(ἔπεται συνέχεια)

διὰ τὴν μεταγραφὴν
Μ. Ι. Γ.

* δὲ ποιμὴν.

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΕΝ Τῇ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ*

Β'. Ἱστορία τῶν κωλυμάτων τούτων

α'. Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων ἀγχιστέων.

Ἐνόσω γάμος τις νομίμως ὑφίσταται οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γείνη περὶ τοῦ κωλύματος τῆς ἀγχιστείας ἐν τῇ εὐθείᾳ γραμμῇ, τούτεστι μεταξὺ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων τοῦ ἐνὸς συζύγου πρὸς τὸν ἕτερον, διότι ἀπαγορεύεται νὰ συζευχθῇ τις μετὰ δύο ἀνδρῶν συγχρόνως ἢ μετὰ δύο γυναικῶν. (Εἰσ. Ι. 10 §. 67. Βασιλ. ΚΗ', 5.) Τὸ κώλυμα γεννᾶται τότε, ὅταν ὁ γάμος διὰ θανάτου ἢ ἄλλως πως λυθῇ. Οὕτω π. χ. ἐὰν ὁ πατριὸς τὴν προγονὴν ἢ ὁ γαμβρὸς τὴν πενθερὰν ἐπεθύμει νὰ νυμφευθῇ. Ὅπως ἐπὶ τῶν γάμων μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ κώλυμα τοῦ γάμου στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἠθικότητος καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὃν ὀφείλει τις πρὸς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας συγγενεῖς τῆς ἰδίας γυναικός.

Τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον καλεῖ τοὺς τοιοῦτους γάμους incestus juris gentium (Εἰσ. λη' 10. 4. §4) καὶ ἀναγνωρίζει τὸ κώλυμα, ὡς ἐκ τινος Constitutio (295) τοῦ Διοκλητιανοῦ ἐξάγεται, ὡς jus antiquum (Cod. V. 4. 17). Καὶ πράγματι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος, πολὺ πρὶν ἢ Lex Papia Poppaea ἀπαγορεύσῃ αὐτοὺς οὗτοι ἔθεωροῦντο ὡς ἀπηγορευμένοι. (Εἰσ. L. 16. 136. 146. Βασιλ. II 2. 131. 141). Ὁ Μ. Βασίλειος, ὅστις ἐνασμενίζει παρὰ ταῖς ρωμαϊκαῖς διατάξεις νὰ δίδῃ καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, ἔδωκεν εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον τοιαύτην ἐκφράσιν διὰ τοῦ 79ου κανόνος αὐτοῦ λέγοντος (Σ. Δ' 241) «οἱ ταῖς μητριαῖς αὐτῶν ἐπιμαινόμενοι τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται κανόνι, ὅ καὶ οἱ ταῖς ἑαυτῶν ἀδελφαῖς ἐπιμαινόμενοι» καὶ περιεκτικώτερον διὰ τοῦ 87ου λέγοντος: «ὡς γὰρ μητέρα γυναικὸς (ὁ ἀνὴρ) οὐ λήψεται, οὐδὲ θυγατέρα τῆς γυναικὸς, διότι μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα»· ὁ 54ος τῆς ἐν Τρούλλῳ συμπληρῶν τὴν σιωπὴν τοῦ Μ. Βασιλείου προσέθετε καὶ τὸν γάμον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυ-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 193 - 195.

γατρός. Καὶ αἱ κανονικαὶ αὐταὶ διατάξεις ἐπαναλαμβάνονται ἐν τῇ Ἐκλογῇ (II 2), τῷ Προχείρῳ λθ' 72), ἐν τῇ Ἐπαναγωγῇ (ιη' 7) καὶ τοῖς Βασιλικοῖς (ΚΗ' 5.1.) Καὶ ἐπειδὴ τὸ βυζαντινὸν δίκαιον καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀγχιστεῖαν ἐθεώρησαν ἀνάλογον πρὸς τὴν συγγένειαν, δημιουργοῦσι κώλυμα γάμου διὰ τὸν ἕνα σύζυγον πρὸς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας τοῦ ἐτέρου ἐπ' ἄπειρον ὡς καὶ ἐν τῇ ἐξ αἵματος συγγενείᾳ: ἦτοι μεταξὺ πενθεροῦ, μεγάλου πενθεροῦ κλπ. καὶ νύμφης καὶ προνύμφης κλπ. ἢ μεταξὺ πατρυιοῦ καὶ προγονῆς ἢ προεγγόνης κλπ. (πρβλ. Ἐκλ. II 2. Προχ. ζ' 12 «οὐ μόνον ἡ τοῦ πατρός μου ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ πάππου καὶ προπάππου γαμετὴ μητρυνὴ λέγεται καὶ κωλύομαι αὐτὴν λαβεῖν» (Βασιλ. κη' 5. 1. κτλ. καὶ Βασ. Σ. Δ' 559. Δημητρ. Χωματ. Σ. Ε' 424. Ματθ. Βλαστ. β' κεφ. 8. Ἀρμεν. Δ', 7.12).

β'. Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου ἐν τῇ ἐκ πλαγίου συγγενείᾳ.

Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου τοῦ β' βαθμοῦ. Κατὰ τὸ ἀρχαιότερον ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἐπειδὴ μετὰ τῆς λύσεως τοῦ γάμου ἐσβέννυτο καὶ ἡ ἀγχιστεία (Les Julia: ad finitas morte divortiove solvitur Zh. 292, σημ. 2) ὁ γάμος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου ἐθεωρεῖτο ἐπιτετραμμένος, ὡς μαρτυρεῖται περὶ τοῦ δύο ἀδελφῶν λαβόντος Κράσσου (Zh. ἐνθ. ἀνωτ. 311, σημ. 1). Ἡ Ἐκκλησία τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ καθόσον μάλιστα ἤδη τὸ μωσαϊκὸν δίκαιον (κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Μ. Βασιλείου) τοὺς γάμους ἐν τῷ β' βαθμῷ τοῦτέστι μετὰ τῆς (τεκνοποιησάσης) συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ (Λευϊτ. 18, 16) καὶ ἀναλόγως ἐπίσης μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου (Λευϊτ. 18, 18) ἀπηγόρευε, (τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ Λευϊτικοῦ «ἔτι ζώσης αὐτῆς» βλ. Mayer ἐνθ. ἀν. 312) διὸ καὶ ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ (Μαρκ. 6ον, 18) λέγεται «ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σοι».

Ἡ πρώτη συνοδικὴ ἀπαγόρευσις τοιούτων γάμων περιέχεται ἐν τῷ 2ῳ κανόνι τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ (μεταξὺ 314 καὶ 325) «Γυνὴ ἐὰν γήμῃται δύο ἀδελφοῖς ἐξωθείσθω μέχρι θανάτου πλὴν ἐν τῷ θανάτῳ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν εἰποῦσα ὡς ὑγιαίνουσα λύσει τὸν γάμον, ἔξει τὴν μετάνοιαν. Ἐὰν δὲ τελευτήσῃ ἢ γυνὴ ἐν τοιούτῳ γάμῳ οὔσα, ἦτοι ὁ ἀνὴρ, δυσχερὴς τῷ μέιναντι ἢ

μετάνοια.» Ὁ Βαλσαμὼν καὶ ὁ Ζωναρᾶς συμφωνοῦσιν ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ αὐτῶν ὅτι «ὁ μέχρι θανάτου τῆς γυναικὸς μὴ ἀποστὰς τῆς ἀθεμιτογαμίας δείκνυσιν, ὅτι, εἰ καὶ ἔτι περιῇν, οὐκ ἂν ἀπέστη τῆς ἀμαρτίας.» (Σύντ. Γ'. σ. 72) διὸ καὶ ὁ ἀφορισμὸς αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ. Σύμφωνος πρὸς τὸν κανόνα τοῦτον εἶναι καὶ ὁ 10' ἀποστολικὸς (Σ. Β', 26), καθ' ὃν ὁ δύο ἀδελφῶν ἀγαγόμενος «οὐ δύναται εἶναι κληρικός». Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ κανόνος τούτου παρατηροῦσιν ὁμοφώνως ὁ Ζωναρᾶς, ὁ Βαλσαμὼν καὶ ὁ Ἀριστηνὸς ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος γάμος εἶναι ἄκυρος καὶ διασπᾶται· ὁ συνάψας δ' αὐτὸν καὶ εἴτα διασπάσας «οὐ δύναται εἶναι κληρικός.» Ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοιούτων γάμων ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἀνατολῇ ἤδη περὶ τὸ τέλος τοῦ Δ' αἰῶνος ἦτο ἔθος ἐξάγεται ἐκ τοῦ 87ου κανόνος τοῦ Μ. Βασιλείου. Φαίνεται ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην, εἰ καὶ ἐξαιρετικῶς, συνέβαινον ἐν τούτοις κρούσματα τινὰ τοιούτων γάμων, ὅπερ ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα ὁ Μέγας Βασίλειος ἀφοῦ ἀνῆλθε τὸν θρόνον τῆς Καισαρείας (370) ἀπευθύνῃ ἐπιστολὴν τινὰ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόδωρον τὸν Ταρσοῦ: Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος «εἰ δύναται τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θανούσης τὴν ἐκείνης ἀδελφὴν ἀγαγεῖσθαι πρὸς γάμον, ἀπεκρίνατο ἐγγράφως μὴ κωλύεσθαι» (Σύνταγμα. Δ', σελ. 259)· πρὸς τοῦτον γράφων ὁ Μ. Βασίλειος, εἰς ὃν ἐνεφανίσθη ἡ τοῦ Διοδώρου ἔγγραφος ἀπόφασις, λέγει, ὅτι τὰ γράμματα τὰ φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν Διοδώρου εἶναι μὲν γεγραμμένα εἰς ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον προέρχονται ἐκ ψευδοῦς χειρός. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπετέλεσε τὸν 87ον κανόνα τοῦ Μ. Βασιλείου. Ἐν τῷ κανόνι τούτῳ ὁ Μ. Βασίλειος δικαιολογεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐν ἐλλείψει νόμου διὰ τοῦ ἔθους τοῦ ὑφ' ἀγίων ἀνδρῶν παραδοθέντος, ἐξαίρει τὴν οἰκειότητα τὴν δημιουργουμένην διὰ τοῦ γάμου μεταξὺ τοῦ συζύγου καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν «τί γὰρ ἂν γένοιτο οἰκειότερον ἀνδρὶ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός; μᾶλλον δὲ τῆς ἑαυτοῦ σαρκός; . . . . . ὥστε διὰ τῆς γυναικὸς ἢ ἀδελφῆς πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς οἰκειότητα μεταβαίνει». Ἀφ' ἐτέρου δὲ προβάλλει καὶ τὸν λόγον τῆς συγχύσεως «ἐκ ποίας γὰρ συγγενείας τοὺς γεννηθέντας προσαγορεύουσιν; ἀδελφοὺς αὐτοὺς ἀλλήλων ἢ ἀνεψιοὺς προσεροῦσιν; ἀμφοτέρω γὰρ αὐτοῖς προσαρμόσει διὰ

τὴν σύγχυδιν· μὴ ποιήσης, ὦ ἄνθρωπε, τὴν θείαν μητρυιάν τῶν νηπίων.» Ὁ ἅγιος Βασίλειος μέμνηται τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣν ὀνομάζει «ἐπιστολίδιον», εἰς ἣν καὶ παραπέμπει ἐν τῷ κγ' αὐτοῦ κανόνι (περὶ οὗ βλ. Εὐστ. πατρικ. Συντ. Ε' 347 καὶ 947. Βλαστ. Συντ. 5' 166) ἐνῶ τίθησι κώλυμα γάμου μεταξὺ τοῦ ζητούντος τὴν γυναῖκα τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ (Συντ. Δ', 154 καὶ 240, ἐνθα ὁ 78 κανὼν ὁμοῖος τῷ 23). Τιμόθεος ὁ Ἀλεξανδρείας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βασιλικῆς Συνόδου (381) ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, ἂν ὁ γάμος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς τελευτησάσης γυναικὸς ἐπιτρέπηται ἀπήντησεν ὅτι ὁ γάμος οὗτος εἶναι παράνομος. (Σ. Δ' 37) Ἡ ἐν Τρούλλῳ, ἀναλαβούσα νὰ συμπληρώσῃ μόνον ὅσα ὁ Μ. Βασίλειος «ὡπωπῆ παρῆδραμεν», οὐδένα εἶχε λόγον ἵνα μνησθῇ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ βαθμοῦ τούτου ἐν τῷ 54ῳ αὐτῆς κανόνι. — Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ αὗται ἀπαγορεύσεις παρεκίνησαν τοὺς χριστιανοὺς αὐτοκράτορας ἵνα καὶ πολιτικῶς ἀπαγορεύσωσιν ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ τοὺς γάμους. Οὕτως ἐν τῇ Δύσει τῇ προτροπῇ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης Λιβερίου (352—366) ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Β' (355) ἀπηγόρευσε τὸν γάμον μετὰ τῆς συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ ἢ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου. (Cod. Theod. III 12, 2). Ἐν τῇ Ἀνατολῇ δὲ ὁ βαθμὸς οὗτος ἀπηγορεύθη ὑπὸ Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ', Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρκαδίου (Cod. V 5, 5) καὶ πρὸς ἄρσιν πάσης ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου παρεξηγήσεως ἐπανέλαβε τὴν ἀπαγόρευσιν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκαδῖος τῷ 390, ὁ Ὀνώριος, καὶ Θεοδοσίος ὁ Β' τῷ 415 (Cod. Theod. III 12, 3, 4). Ἐνῶ δὲ κατὰ τὸ τέλος τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος ἐν Αἰγύπτῳ ἴσχυεν ἡ γνώμη, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ γάμου μετὰ τῆς χήρας τοῦ ἀδελφοῦ δὲν ἐφαρμόζεται, ἐὰν αὕτη δηλώσῃ ὅτι διετήρησε τὴν παρθενίαν αὐτῆς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου, ὁ αὐτοκράτωρ Ζήνων τῷ 475 ἐπολέμησε τὴν γνώμην ταύτην ἐν τινι αὐτοῦ διατάξει. Ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε καὶ δευτέραν τοιαύτην, δι' ἧς κατεδίκαζε τὰς καταχρήσεις τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου παρεισδυσάσας καὶ ἀπηγόρευε διὰ παντὸς τοὺς τοιοῦτους γάμους. (βλ. Zh. ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 315, σημ. 3 καὶ 4).

Ἐν τῇ βυζαντινῇ νομοθεσίᾳ μόνον ἡ Ἐκλογὴ

ρητῶς ἀπαγορεύει τὸν γάμον ἀδελφοῦ πρὸς νύμφην ἢ γυναικα ἀδελφοῦ (II 2). Τὸ Πρόχειρον (ξ' 10), ἡ Ἐπαναγωγὴ (ιζ' 16), καὶ τὰ Βασιλικά (κη' 5, 1) ἐπαναλαμβάνουσιν ἀπλῶς τὰ χωρία τῶν Πανδεκτῶν καὶ τῶν Εἰσηγήσεων, ἅτινα τοὺς γάμους μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ πατρὸς ἢ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ ἀδελφοῦ ἀπαγορεύουσιν διότι ἡ μὲν τὴν ιδιότητα τῆς μητρυιᾶς ἡ δὲ τῆς νύμφης ἐπέχει, μολονότι ὁ γάμος δὲν συνετελέσθη. Ὅθεν δείκνυται ὅτι ἡ βυζαντινὴ νομοθεσία τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ γάμου ἐνόει καὶ ἐπὶ τῆς συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ νὰ ἐφαρμόσῃ (βλ. καὶ Ἀρμεν. δ' 7, 12 καὶ Εὐστ. πατρικ. Συντ. Ε' 347, καὶ 171—172).

2) **Τὸ κώλυμα τοῦ τρίτου βαθμοῦ.** Ἡ Ἐκκλησία εὗρεν ἤδη ἐν τῇ μωσαϊκῇ νομοθεσίᾳ, ὅτι ὁ γάμος μετὰ τῆς συζύγου τοῦ θείου δὲν ἐπετρέπετο (Λευϊτ. 18, 14) «ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις· καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃς· συγγενὴς γάρ σου ἐστίν.» Τὸ ρωμαϊκὸν ὁμῶς δίκαιον οὐδὲν τοιοῦτον κώλυμα ἀναγνωρίζει, ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ τούτου φαίνεται σχέσις ἀνιόντος καὶ κατιόντος (Zh. 316 σημ. 2). Ὁ 54ος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἀπαγορεύει τοὺς γάμους πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δύο ἀδελφῶν (1+2), διότι τότε ἡ σύζυγος τοῦ πατρὸς θὰ ᾔτο διὰ τὸν υἱὸν καὶ γυναικαδέλφη καὶ μητρυιὰ (βλ. Κηρουλ. Σύντ. Ε' 42). Ὅτι δὲ τὸ κώλυμα εἰς ὅλον τὸν γ' βαθμὸν ἄνευ περιορισμοῦ νοητέον, δείκνυται ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ δικαίου· τὸ Πρόχειρον διέτασσε τὸν χωρισμὸν τοῦ γάμου καὶ τιμωρίαν 1) τοῦ ἀνεψιοῦ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ θείου 2) τῆς μητρὸς καὶ θυγατρὸς μετὰ δύο ἀδελφῶν 3) τοῦ θείου μετὰ τῆς χήρας τοῦ ἀνεψιοῦ καὶ 4) τοῦ ἀνεψιοῦ μετὰ τῆς χήρας τοῦ θείου. (Προχειρ. λθ' 72). Ἐν πάσαις ταύταις ταῖς περιπτώσεσι τὸ Πρόχειρον ἀνευρίσκει τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς (ξ' 37, 76).

3) **Τὸ κώλυμα τοῦ 4ου βαθμοῦ.** Ἡ ἐν Τρούλλῳ, ἐν τῷ 54ῳ αὐτῆς κανόνι, ἀπηγόρευσε τὸν γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ δύο ἀδελφῶν. Τοῦτο δὲ ἐπανέλαβον καὶ ἡ Ἐκλογὴ (II 2) καὶ τὸ Πρόχειρον καὶ τὰ Βασιλικά (ξ' 37, 76) καὶ αἱ κατόπιν κανονικαὶ διατάξεις (Ἀλεξ. Ἀριστ. Σύνοψις καν. 48. Δημ. Συγκέλλου Σύντ. Ε'. τόμ. 360 Βαλσαμ. Σύντ. Δ' τόμ. 556). Ἀλλ' ὅτι ἐπὶ ὅλων

τῶν τύπων τοῦ 4ου βαθμοῦ πρέπει τὸ κώλυμα νὰ ἐπεκταθῇ, ὡς π. χ. ἐπὶ γάμου πενθεροῦ μετὰ τῆς θείας ἢ τῆς ἀνεψιᾶς τῆς νύμφης, τοῦτο λέγεται ἐν τῇ συνοδικῇ ψήφῳ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου τοῦ ἔτους 1052 (πρβλ. Συντ. Ε' τόμ. σ. 42. Ματθ. Βλαστ. Σ. στ' 130).

4). **Τὸ κώλυμα τοῦ 5ου βαθμοῦ.** Μέχρι τοῦ 10ου αἰῶνος ὁ βαθμὸς οὗτος οὔτε ἐκκλησιαστικῶς οὔτε πολιτικῶς ἀπηγορεύετο καὶ μόνον ἐν αὐτῷ ἄρχεται ἡ τάσις πρὸς εὐρεσιν συγχύσεως ὀνομάτων καὶ ἐπὶ τοῦ 5ου βαθμοῦ, ἐνῶ τὸ ἀξίωμα τῆς συγχύσεως περιορίζετο ἄλλοτε μόνον μέχρι τοῦ 4ου βαθμοῦ. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον γίνονται καὶ ἀπόπειραι ἐπίσης μέχρι τοῦ 7ου ἔτι βαθμοῦ νὰ ἐπεκταθῶσι τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ὡς καὶ ἐν τῇ κυρίως συγγενείᾳ. Ὁ τόμος τοῦ πατριάρχου Σισινίου τῷ 997 χαρακτηρίζει ὡς κατάχρησιν εἰσελθοῦσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «θεῖον καὶ ἀνεψιὸν ἀδελφαῖς συνάπτεσθαι δυσὶν ἢ ἀδελφοῦς δύο τὸ ἔμπαλιν θείᾳ καὶ ἀνεψιᾷ» (3+2 ἢ 2+3 Συντ. Ε', 14) καὶ τὴν γενομένην αὐτῷ ἀντίρρησην ὅτι **μακρὸν ἔθος τοὺς τοιοῦτους γάμους ἐπέτρεπεν** ἀνασκευάζει διὰ τῆς περὶ συγχύσεως τῶν ὀνομάτων δῆθεν γνώμης τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐκ τῆς γενικῆς περὶ σεμνότητος ἐν τῷ γάμῳ ἰδέας καὶ ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἀξιώματος ὅτι ἐν τοῖς γάμοις «τὸ εὐπρεπὲς δεῖ σκοπεῖσθαι». Δὲν ἀποκρύπτει τέλος καὶ τὴν φροντίδα αὐτοῦ «ἵνα τῆς τοῦ ἐλάττονος ἀμαρτίας ἐκκοπτομένης φειδῶ τις πρὸς τὰ μείζονα ἔπηται». Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος ἀπαγορεύει τὸν συνδυασμὸν 1+4 (Συντ. Ε' 42) ἥτοι γάμον τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς ἐξαδέλφης τῆς νύμφης αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἐπὶ τῆς πολιτικῆς νομολογίας κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπέδρασεν ἡ τάσις αὕτη τῆς δημιουργίας κωλύματος καὶ ἐν τῷ 5ῳ βαθμῷ. Ἐκ τῆς Πείρας δείκνυται (ξθ' 13) «ὅτι ἀγαγόμενός τις γυναῖκα καὶ τελευτῇ ταύτην ἀποβαλὼν εἶτα κατὰ β' γάμον λαβὼν τὴν θυγατέρα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς πρώτης γυναικὸς **οὐκ ἐκρίθη ἀθέμιτον συστῆσαι γάμον, ἀλλ' ἀπρεπῆ**». Καὶ οἱ δικασταὶ περιορίζόμενοι εἰς τὰ χωρία τῶν Βασιλικῶν (κθ' 5), ἐν οἷς ἀριθμοῦνται οἱ κεκωλυμένοι ἐν τῇ ἀγχιστεία γάμοι, οὐδεμίαν κώλυσιν ἢ τιμωρίαν ἐπέφερον. Ἡ Ἐκκλησία ὁμως συνεπῆς πρὸς ἑαυτὴν (μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς

Πείρας) ἀπηγόρευσε ἐκ νέου γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ θείας καὶ ἀνεψιᾶς διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων (περὶ τὰ 1063 ἕως 1075) ἐπὶ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου (βλ. Συντ. Ε' 55). Περὶ τὸ τέλος τοῦ 12 αἰῶνος Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Συντ. Ε' 424) θεωρεῖ ὅλον τὸν 5ον βαθμὸν ὑπὸ τοῦ Σισινίου κεκωλυμένον ἐρωτηθεὶς ποτε τὴν αὐτὴν δίδει ἀπάντησιν «ἐπεὶ τὸ συνάλλαγμα 5ου βαθμοῦ.... πάντῃ καὶ πάντως κωλύεται» (παρὰ Zhismann ἐκ χειρογρ.) Καὶ ὁ Ζωναρᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις (Συντ. Ε' 19 καὶ ΣΤ', 130) στηρίζουσι τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ βαθμοῦ ἐπὶ τοῦ τόμου, ἀλλ' ὁ τελευταῖος γενικεύων τὴν ἀπαγόρευσιν περιλαμβάνει πάντας τοὺς τύπους αὐτοῦ λέγων «μέχρι τοῦ ε' πάντῃ κεκώλυται». Ἡ πολιτεία φαίνεται ὅτι ἐφρόντισεν ἀργότερον νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, δι' ὃ περιελήφθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀπαγόρευσις τοῦ ε' βαθμοῦ ἐν τῇ Συνόψει τῇ Μικρᾷ (τῷ 13ῳ αἰῶνι) (βλ. Ἀρμενοπ. Δ'. Η'. 3 βλ. καὶ Ζηῆνθ. ἀν. σ. 379). Εἰς τοὺς τελευταίους ὁμως αἰῶνας ἀπαντῶσιν οἰκονομικὰ παραδείγματα γάμου ἐν τῷ 5ῳ βαθμῷ (βλέπ. Νομολ. Θεοτ. 162 καὶ Κανον. Διατ. Μ. Γεδεών τόμ. Β', 149).

(ἔπεται συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητὴς τῆς ἱεράς Θεολογικῆς Σχολῆς Χαλκίδος.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱεράς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

16.

Πατριάρχου Σωφρονίου.

Ὅσιώτατοι πατέρες οἱ ἐνσχοῦμενοι ἐν τῷ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Νκυπλίου εἰς τὸν κάτω Ναχιγιέν κειμένῳ ἱερῷ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ μοναστηριῷ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, καὶ χρήσιμοι πρεστώτες καὶ γέροντες καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῶν πέριξ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου χωρίων, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ κλπ. Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος δηλοποιούμεν ὑμῖν ὅτι μετὰ τὸ νὰ ἐπληροφορήθημεν καλῶς ἀπὸ τὴν σταλθεῖσαν κοινὴν ὑμῶν ἀναφοράν, ὡς τὸ ἱε-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 196—197.

ρὸν τοῦτο μοναστήριον τῶν ἁγίων Ἀναργύρων κατὰ τὰς προλαβούσας εἰς τὰ αὐτόθι, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἀνωμαλίας περιέπεσεν εἰς ἀθλίαν κατὰστασιν, καὶ ἀφοῦ ἠρπάγησαν καὶ ἀπωλέσθησαν πάντα τὰ τοῦ μοναστηρίου πράγματα καὶ ἔφθασαν καὶ τινες ἱερόσυλοι νὰ οἰκαιοποιηθῶσι καὶ μερικά ἀκίνητα πράγματα, κατήντησε καὶ εἰς χρέος ἀπὸ τὴν ἀνοικονομίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἐναπομεινάντων ὀλίγων μοναχῶν, ἀδυνατούντων ἀντισταθῆναι εἰς ἐκείνους ὅπου κατέτρωγον τὰ μοναστηριακά εἰσοδήματα, διὰ τοῦτο ἡμεῖς ὡς χρέος ἔχοντες ἀπαραιτήτως νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀπανταχοῦ ἱερῶν καταγωγίων, καὶ διὰ νὰ ἀνακαλέσωμεν τὴν προτέραν εὐτυχὴ κατὰστασιν τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου, ἀποκατεστήσαμεν ἤδη ἐκ μέρους ἡμῶν ἡγούμενον καὶ ἐπιστάτην τοῦ σεβασμίου τούτου μοναστηρίου τὸν ὁσιώτατον προηγούμενον λαυριώτην ἐν ἱερομονάχοις κύρ Θεοδόσιον, ἄνδρα εὐλαβεῖας ἄξιον καὶ δόκιμον καὶ ἐνσώφτου πολιτείας ὑποκείμενον τυγχάνοντα, καὶ δεδώκαμεν αὐτῷ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τελεῖν ἀντιλαβεῖσθαι τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ ἐπισκέπτεσθαι καὶ διοικεῖν αὐτό, καὶ τοὺς ἐνασκουμένους πατέρας ἡγουμενικῶς καὶ τιμῶς καὶ ἁγίως, καὶ προνοεῖν τῆς συστάσεως καὶ διαμονῆς αὐτοῦ, καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων καὶ εἰσοδημάτων αὐτοῦ ὁσίως καὶ θεοφιλῶς καὶ θεακρέτως, καὶ ἐξετάσαι ἀκριβῶς περὶ πάντων τῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων πραγμάτων τοῦ μοναστηρίου καὶ ἀποκαταστήσῃ αὐτὰ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ ἀνακαλέσαι τὴν προτέραν εὐτυχὴ καὶ θεοφιλῆ κατὰστασιν τοῦ μοναστηρίου, καὶ συνάγειν καὶ παρλαμβάνειν εἰς χεῖρας αὐτοῦ πάντα τὰ κύρια καὶ τυχερά εἰσοδήματα τοῦ μοναστηρίου τὰ τε ἀπὸ ἐλεήμοσύνης τῶν χάριν εὐλαβεῖς προσερχομένων χριστιανῶν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν κτημάτων τοῦ μοναστηρίου, καὶ διοικεῖν καὶ οἰκονομεῖν ἀρμοδίως καὶ προσηκόντως τὰς χρεῖας καὶ ἀνάγκας αὐτοῦ, μηδενὸς τῶν ἀπάντων μῆτε τοῦ κατὰ τὸν ἀρχιερέως μῆτε ἄλλου τινὸς προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ τολμήσοντος τὸ παρὰπαν ἐνοχλῆσαι τὸν διακληφθέντα ἡγούμενον ἢ ἀπαίτησιν ἡντινοῦν ποιῆσαι χρηματικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ἀφορῶσαν πρὸς ζημίαν τοῦ μοναστηρίου, μᾶλλον δὲ συντρέχουσι πάντες πρὸς σύστασιν αὐτοῦ. Διὸ γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων κτλ. ἐντελλόμεθα ὑμῖν τοῖς ἐνασκουμένοις πατέρεσιν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ καὶ τοῖς περὶ χωρίοις χριστιανοῖς ὅπως, γινώσκοντες τὸν διακληφθέντα κύρ Θεοδόσιον ἡγούμενον καὶ καθολικὸν ἐπιστάτην ἡμῶν τε καὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, τιμᾶτε καὶ ἀγα-

πάτε αὐτὸν καὶ διευλαβῆσθε καὶ πείθησθε καὶ ὑποτάσσῃτε τὰς νοουθεσίας καὶ παρρηγελίας αὐτοῦ ὡς προεστῶτος καὶ πνευματικοῦ ὑμῶν ποιμένου κατὰσταντος, καὶ ἡμέτερον πρόσωπον ἐπιφέροντος, κατ' οὐδὲν ἐναντιούμενοι ἢ ἀντιφρονούντες ἢ ἀντιφερόμενοι αὐτῷ. Ὅς δ' ἂν τις καὶ ὅποιος τολμήσειεν ἀπ' ἐναντίας κινήσῃ τῇ ἡγουμενικῇ αὐτοῦ ἀξίᾳ καὶ τάξει καὶ ἐνόχλησιν τινὰ καὶ ἐπήρειαν αὐτῷ προξενῆσαι κτλ.

αψοδ', ἐν μὲν αὐτοῦ, ἰνδικτιῶνος Θ'.

† Ἐφέσου Μελέτιος — † Ἡρακλείας Μεθόδιος — † Κρήτης Ζαχαρίας — † Δέρκων Ἀνθίμος — † Εὐρίπου Γεννάδιος — † Κορίνθου Ἀθανάσιος — † Ναυπλίου Νικόδημος.

17

(σφραγὶς τῆς ἱερᾶς μονῆς Μ. Λαύρας)

Διὰ τῆς παρούσης ἐνσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου ἡμῶν ὁμολογίας δηλοποιούμεν ἡμεῖς οἱ προεστῶτες καὶ πληρεξούσιοι τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου τῆς μεγίστης Λαύρας, ὅτι ἐλάβομεν δανειακῶς διὰ χρεῖαν καὶ ἀνάγκην τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου παρὰ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου, τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου κυρίου ἡμῶν κυρίου Γρηγορίου γρόσια τὸν ἀριθμὸν 12000 ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου πρὸς πέντε τὸ πούγγι τὸν μῆνα εἰς διορίαν μῆνας ἑξ. Ὅθεν ἐνεχειρίσαμεν τῇ αὐτοῦ παναγιότητι πρὸς βεβαίωσιν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρὸν, ἐν ᾧ ἐχύθη τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἀργυρὰν καὶ κεχρυσωμένην αὐτοῦ θήκην, ἐσφραγισμένην μετὰ τὰς σφραγίδας ἡμῶν, καὶ ἐρχομένης τῆς διορίας νὰ ἐγχειρίζωμεν τὴν ἀνωθεν εἰρημένην σοῦμαν τὰς 12 χιλιάδας ὁμοῦ μετὰ τὸν αὐτῶν τόκον, καὶ ἡμεῖς νὰ λαμβάνωμεν παρὰ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τὸ ἀνωθεν εἰρημένον ἐνέχειρον ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν δεδώκαμεν τὴν παροῦσαν μας εἰς χεῖρας τῆς αὐτοῦ παναγιότητος.

αψγζ' ἰουνίου ια'.

Ὁ προηγούμενος καὶ ἐπίσκοπος Λαύρας Ἡσαΐας δὲν τοῖς λοιποῖς ὑπόσχομαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατριάδος σχολῆς καὶ
τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατριάδος σχολῆς
ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ὁ Μακάριος ἦν ἀναντιρρότως ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἐλλήνων λογίων καὶ διδασκάλων τῆς

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 197—201 καὶ τέλος.

δεκάτης ὁγδόης ἑκατονταετηρίδος, εἰργάσθη δ' εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς τε καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τοῦ ἔθνους, ἀφιερῶσας εἰς τοῦτο ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ. Ζῆλος μέγας ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων, ἀγνὴ φιλοπατρία διέκρινον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Μακάριον, ὡς πάντας τοὺς περιφανεῖς Ἕλληνας τῶν χρόνων ἐκείνων· ὑπὸ τούτων ἦγετο ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ μακρᾷ σταδιοδρομίᾳ, καθ' ἣν ἠγωνίσαστο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους. Ἐνῶ στερεῶς ὑπερεμάχει τῶν ὁρθῶν δογμάτων τῆς πίστεως παλαίων ἀπαύστως πρὸς τοὺς αἰρετικούς καὶ τοὺς κακοδόξους⁸⁴, ἐνῶ ἐβλῶτιζε τὸ ἔθνος ἀπὸ τε

τῆς ἑδρας καὶ ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος, ἐφρόντιζεν ἅμα περὶ ἰδρύσεως σχολῶν πανταχοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἐφίστα τὴν προσοχὴν τῶν λογάδων τοῦ γένους ἐπὶ τὴν ἐλλειπὴν κατάστασιν, ἐν ἣ διέκειτο ἡ δυστυχεστάτη πατρίς, ἡ πάλαι ποτὲ περιλάλητος καὶ τηλικούτοις κομῶσα ἀνδράσι σοφοῖς», ὡς ἔγραφε, καὶ παρώρμα αὐτοὺς «ν' ἀνακαλέσωσι τὸ πρῶτον εὖχος τοῦ γένους καὶ νὰ μὴ ἀφήσωσι νὰ κατατρίβεται ὑπὸ τοῦ αἰσχους (τῆς ἀπαιδευσίας) τοῦτο τὸ πόλαι ποτὲ ἐν τε παιδείᾳ, φιλοσοφίᾳ καὶ πάσῃ τῇ κατὰ λόγον ἰδέᾳ περιαδόμενον». Ὁ Μακάριος διὰ τὴν πολυμερῆ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους δρᾶσιν αὐτοῦ, διὰ τοὺς μεγάλους ὑπὲρ τῆς πατρίου πίστεως ἀγῶνας δικαίως δύναται νὰ καταταχθῇ μετὰ τῶν πρωτοστατῶν τῆς πνευματικῆς τοῦ ἔθνους ἀναγεννήσεως καὶ τῶν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις στερεῶν τῆς ὀρθοδοξίας προμάχων. Ἀλλὰ καὶ ὁ βίος τοῦ Μακαρίου ἦν παρεμφερὲς πρὸς τὸν βίον τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀνδρῶν, οὓς ἐζήλωσεν· εὐσεβεία ἀνυπόκριτος, ἐγκράτεια παθῶν, πραότης, ταπεινοφροσύνη, ἡ πρὸς πάντας ἀγάπη διέκρινον αὐτόν.

Πάντες οἱ περὶ Μακαρίου γράψαντες σύγχρονοι αὐτῷ μιᾷ φωνῇ ἐξαίρουσι τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. Δημιῆτριος ὁ Προκοπίου λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν «σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, εὐσεβείᾳ καὶ ὁσιότητι βίου σεμνυνόμενος⁸⁵. Κων-

πολέμησιν τῆς Παπῶσνης καὶ τῶν Λουθηρο-Καλθίνων, ὡς τι ὅλως πάρεργον νομίζοντες (!) πᾶσαν περὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα δικτηρίην» (σελ. 37). Ἀλλ' ὅποτος ἦν ὁ κίνδυνος, ὅστις ἐπεκρέματο ἀπὸ τῆς Δύσεως ἐπὶ τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὸν ἐθνισμόν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ ὅτι ὑπερμαχούντες τῆς ὀρθοδοξίας οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ὑπερεμάχουν ἅμα καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν δῆλον παντὶ τῷ τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τοῦ ἔθνους ἐρευνῶντι, ἐγράφησαν δ' ἱκανὰ περὶ τούτου καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. (Ἰδ. Δ. Κυριακοῦ Ἐκκληστ. Ἱστορίαν καὶ Ἀντιπαπικά). Ἡμεῖς ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μακαρίου οἱ ἰθύνοντες τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἡγῆγασθησαν νὰ συγκροτήσωσιν ἐν Κων/πόλει (τῷ 1722) τοπικὴν σύνοδον ὅπως ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῆς ἐν Συρίᾳ λατινικῆς προπαγάνδας, ἥτις πλείστους τῶν ἐν Συρίᾳ ὀρθοδόξων ἀπεπλάνησεν. Ἡ δι' ἐκείνην τῆς συνόδου ταύτης, ἥτις ἐπέμψθη πρὸς τοὺς ἐν Συρίᾳ ὀρθοδόξους, διηρημένη οὖσα εἰς ἐπτὰ λόγους, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀνασκευάζονται αἱ δοξασαί τῆς ρωμαϊκῆς, εἶνε ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τριῶν πατριαρχῶν, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου, τοῦ Ἀντιοχείας Ἀθανασίου, τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου καὶ ὀκτὼ μητροπολιτῶν. (Ἰδ. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολ. βιβλ. τόμ. Α', σελ. 313—314).

85. Παρὰ Σάθχ· Μεσαιων. βιβλ. τόμ. Γ', σελ. 501.

84. Ἐν τῇ πρὸς τὸν πατριάρχην Νεόφυτον τὸν ΣΤ' ἐπιστολῇ περὶ τινῶν κληρικῶν κατηγορουμένων ὡς ἁθέων μετὰ πολλῆς παρηρησίας γράφει πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰς «θυμαζῶν πῶς σιγῆς τάφῳ κρύπτετε τοιαῦτα ἁσεβῆ καὶ ἄθεα ἀκούσματα· πῶς ὡς μάταιον παρορᾶτε τὸ τοῦ ἐν θεολογίᾳ περιωνύμου, τὸ λέγον ὅτι εὐζήλωτον καὶ πρόχειρον πρᾶγμα ἢ μοχθηρία... Ταῦτα ὡς πιστὸς δούλος παρακαλῶ μὴ παρὰ φαῦλον θέσθαι· οὐ γὰρ ἀκίνδυνον· πολλάκι· γὰρ ὁ κατὰ Θεὸν ζῆλος μαχητὴν δαίμονι καὶ τὴν πρῶτον, καὶ τότε πρᾶγματα ἐξέτε». (Ἐπιστ. ρλβ' τῶν ἄλλων τεσσάρων ἐπιστολῶν περὶ τῶν αὐτῶν ἐμνημονεύσμεν ἄνωτέρῳ). Κατὰ τῶν δυτικῶν ἰδιᾶ ἐπιτίθετο σφόδρα ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς λόγοις αὐτοῦ, διὸ καὶ πάντα τὰ ἀντίτυπα τῶν ἐπιμελείᾳ Ἑρραίου τοῦ Ἱεροσολύμων ἐκδοθέντων ἐν Βενετίᾳ 52 αὐτοῦ λόγων παρεδόθησαν εἰς τὸ πῦρ ὑπὸ τῶν Αὐστίνων ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὡς γράφει ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐν Λειψίᾳ τῷ 1758 γινομένης δευτέρας ἐκδόσεως Σερραφείμ ἱερομ. ὁ Πισίδιος (Πρόβλ. καὶ Ζαβίρα Ν. Ἑλλάς 435). Καὶ Γερσάσιμος ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι ἦν «ἀδίστατος μάχαιρα κατὰ τῶν αἰρετίζόντων»· Τοῦ Μακαρίου ὡς κατὰ Αὐστίνων γράψαντος μνημονεύει καὶ ὁ λόγιος ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρ. Δημητράκοπουλος ἐν τῷ «περὶ τῶν Ἑλλήνων, τῶν κατὰ Λατίνων γραψάντων» βιβλίῳ αὐτοῦ (ἐν Λειψίᾳ 1872). Ἰδιᾶ δὲ κατὰ τῆς ἐν Συρίᾳ λατινικῆς προπαγάνδας ἐπέλασεν ὁ Μακάριος μετὰ τοῦ ἐκεῖ διδάσκοντος καὶ κηρύττοντος τὸν θεῖον λόγον μαθητοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου τοῦ Ἀναστασίου, ὃν ἐνίσχυνεν ἐν τῇ πάλῃ διὰ πολλῶν ἐπιστολῶν, λόγων καὶ ὑπομνημάτων. Τινὲς τῶν νεωτέρων ὁμογενῶν λογίων ἔψεξαν καὶ ἐχλεύασαν τοὺς παλαιότερους λογίους καὶ διδασκάλους τοῦ γένους διὰ τὴν κατὰ τῶν δυτικῶν καταφορὰν αὐτῶν· «οἱ λόγοι (γράφει ὁ μακαρίτης Δ. Θερεϊανὸς ἐν τῷ βίῳ τοῦ Κοραΐ) ἀποστρέφοντες τὰς ὀφείας ἀπὸ παντὸς χρησίμου, φιλοπαιδευτικοῦ καὶ ἐθνωφελοῦς ἐπιτηδεύματος (!) ἐσπούδαζον καὶ κατέτριβον ἐμμανῶς καὶ μάτην χρόνον πολύτιμον καὶ ζωὴν ὁλόκληρον (!) εἰς διεξαγωγὴν στείρωτικῆς ἐργασίας, ἥτις τοὺς μὲν ἐναντίους ἥμισυ συνεκίνηε καὶ οὐδαμῶς ἐβλαπτε, πιθανῶς δὲ παρεῖχεν αὐτοῖς ἀφορμὴν γέλωτος, εἰς δὲ τὸ πολυπαθεῖς ἔθνος οὐδεμίαν παρεῖχε ψυχικὴν καὶ ἄλλην πνευματικὴν ὠφέλειαν» (σελ. 36)· καὶ αὐθρησκευτικὸς φλογμὸς, ὃς ὅς ἐταλαιπωροῦντο οἱ ἱεράρχαι καὶ οἱ λόγοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἶνε τοσούτῳ μᾶλλον ἀλλόκοτος, ὅσῳ οἱ **πλεῖστοι** εἰ μὴ ἅπαντες (!!) **κυριώτατον ἔργον** ἡγοῦντο τὴν κατα-

σταντίνος ὁ Γορδάτος, ὅτι ἡμιλλᾶτο τοῖς πάλαι θείοις ἀνδράσιν ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ κοσμούμενος⁸⁶. Καيسάριος ὁ Δαπόντες λέγει αὐτὸν «ἐνάρετον, ἐπιστήμονα, περίφημον δι' ἀρετὴν»⁸⁷. Ἐφραίμ ὁ Ἱεροσολύμων «πολὺν τῇ σπουδῇ τῶν θύραθεν, μέγαν δὲ τὴν ἀρετὴν»⁸⁸. Καὶ Σέργιος δὲ ὁ Μακράιος ἀποκαλεῖ αὐτὸν «τρισόλβιον διδάσκαλον»⁸⁹. ὁ δὲ Ζαβίρας «περίφημον καὶ λαμπρὸν διδάσκαλον». Καὶ ὁ Barskiy δὲ ἐν οἷς γράφει περὶ Πάτμου καὶ τῆς σχολῆς, πλέκων τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μακαρίου, λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τάδε: «Εἶνε ὁ (Μακάριος) ἀνὴρ ἐνάρετος, πρῶτος, νηστευτὴς, σώφρων, ἄκακος, φιλόξενος· καὶ ἡ πρότερον ἔρημος καὶ ἄγνωστος νῆσος Πάτμος (ἐπιλέγει) νῦν φημίζεται πανταχοῦ καὶ ἔνεκεν Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ ἔνεκα τῶν ἀρετῶν τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς Μακαρίου. Τίνων στεφάνων δὲν εἶνε ἀξία ἡ μακαρία αὕτη κεφαλὴ καὶ ποιοὶ ρητορικοὶ ἔπαινοι δὲν ἀρμόζουσι τῷ ἐκλεκτῷ Μακαρίῳ, ἀφ' οὗ ἡ πρότερον ἄγονος καὶ ξηρὰ πέτρα ἀποφέρει νῦν καρπούς καὶ ἐκκύει κρίνους εὐώδεις; Ἀληθῶς πρὸς τὸ ὄνομα αὐτοῦ συμφωνεῖ καὶ ἡ ζωὴ του. Μακάριος τὸ ὄνομα, μακαρία καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ· διὰ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ, τῆς δόξης καὶ τῆς σοφίας του ἐμεγαλύνθη ἡ σχολὴ αὕτη καὶ ἡ Πάτμος εἶνε νῦν ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν»⁹⁰.

Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν τοῦ γένους λογάδων, οἱ οἱ οἰκουμένικοι πατριάρχαι Ἱερεμίας ὁ Γ', Νεόφυτος ὁ ΣΤ' καὶ Σεραφεῖμ ὁ Α', οἱ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθος καὶ Μελέτιος, ὁ Ἀρτῆς Νεόφυτος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Νικηφόρος, ὁ Χίου Δανιὴλ, ὁ Σάμου, ὁ Κρήτης Ἰωάσαφ, Μανουὴλ ὁ Ὑψηλάντης, Διαμαντῆς ὁ Ρύσιος, οἱ μεγάλοι διερχόμενοι Κωνσταντῖνος, Γεώργιος, Ἀλέξανδρος καὶ Νικόλαος καὶ ἄλλοι διὰ μεγάλης τιμῆς ἦγον τὸν ἄνδρα, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπαίνους ἐπεδαψιλεύοντο αὐτῷ ἐν ταῖς πρὸς αὐτὸν ἐπιστο-

86. Ἐν τινι πρὸς Γεράσιμον τὸν Βυζάντιον ἐπιστολῇ· καὶ ἐν ἄλλαις δ' ἐπιστολαῖς ἀποκαλεῖ αὐτὸν «σοφίας καὶ ἀρετῆς ἔμψυχον ἄγαλμα καὶ ταμεῖον ἔμψυχον».

87. Παρὰ Σάββα (αὐτόθι σελ. 128).

88. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ρητορικῆς τοῦ Μακαρίου.

89. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς κατ' αὐτὸν γραμματικῆς.

90. Περιήγ. εἰς Ἀνατολὴν τόμ. Β', σελ. 188 καὶ 245· καὶ Ἀλλαχοῦ (σελ. 175) ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἀμέγαν ἑλληνα διδάσκαλον.

λαῖς⁹¹ καὶ πολλὰς ἐνδείξεις τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ὥς ἐμφαίνεται τοῦτο ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἀπαντήσεων⁹². Παραλείπομεν τοὺς ἐπαίνους τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Τυρναβίτου, Ἀρσενίου, καὶ Ἰακώβου τοῦ Ἀναστασίου. Δικαίως λοιπὸν ἀπήλαυε πανελληνίου φήμης ὁ Μακάριος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Πάτμος ἦν ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, ὥς λέγει ὁ Barskiy. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰδίᾳ ἐθαύμαζον καὶ μονονουχὶ ἐλάτρευον τὸν ἄνδρα· μιμούμενοι δὲ τὸ παράδειγμα του ἐξήρχοντο τῆς σχολῆς ἀληθεῖς τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ στρατιῶται, ἔτοιμοι ὄντες χάριν αὐτῶν «νὰ καταφρονήσουν καὶ δεσμοὺς συγγενικοὺς καὶ πατρίδος εὐπάθειαν καὶ θαλάσσης κινδύνους καὶ ὁδοπορίας πόνους», ὥς ἔγραφε περὶ αὐτῶν αὐτὸς ὁ διδάσκαλός των⁹³.

Ὡς ρήτωρ ἐκκλησιαστικὸς ὁ Μακάριος ἦν τῶν διαπρεπεστάτων ἐλλήνων ἱεροκηρύκων τῆς δεκάτης ὁγδόης ἐκατονταετηρίδος, ὥς μαρτυροῦσιν οἱ σφριζόμενοι λόγοι αὐτοῦ καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ

91. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῶν ἀτυχῶς δὲν σφριζοῦνται.

92. Ἐπιστ. σκβ' πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν, ρκβ' καὶ ρζζ' πρὸς τὸν Νεόφυτον, ραα' καὶ ρπστ' πρὸς τὸν Σεραφεῖμ, καὶ πρὸς τὸν Χρυσάνθον, ρνγ', σια' καὶ σλδ' πρὸς τὸν Μελέτιον, ρζδ', σε' καὶ σλη' πρὸς τὸν Σίλβεστρον. Ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀρτῆς Νεόφυτον (σμβ') γράφει πρὸς τοὺς ἄλλους «οἱ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἐμὴν ἔπαινοι, οὓς οἶκον ὀρμηθεῖσα ἡ ὑμετέρα πανερότης ἐνεγράψε γράμμασιν αὐτῆς τοῖς πρὸς ἐμὲ, πολλὴν ἀγλὺν ἀθυρίας ἐπέβαλον τῇ πολυμαρτήτῳ μου ψυχῇ· τί γὰρ ἕτερον αἰ παρ' ἀξίαν εὐφημία ἢ ὕβρις; ἐν δὲ καὶ μόνον ἐπικουφίζει μου τὸ βικρὸν ἄλγος ὅτι ἐν προσχήματι παραινέσεως τοῖς πρὸς ἐμὲ πέραν τοῦ δέοντος ἐγκωμίοις ἐχρήσατο». Τὰ αὐτὰ που γράφει καὶ πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον (ἐπιστ. καστ') «Τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα ἄλλον μὲν ἴσως ἥδυνεν, ᾧ μετουσία ἐστὶ τῶν γεγραμμένων, ἐμὲ δὲ ἄτε πόρρω ὄντα ὦν πατρικῶς γράφει, καὶ ἐλύπησε μήποτε προσθήκη γέννηται ἡ κενὴ φήμη ταῖς ἐμαῖς πολλαῖς πλημμελείαις... διὰ ταῦτα λύπη· ἀξία ἐμοὶ ἡ περὶ ἐμὲ ψευδὴς ὑπόληψις» (πρὸς τὸν ρζδ' πρὸς τὸν αὐτόν). Τὰ αὐτὰ που περὶ τῆς περὶ ἑαυτοῦ κενῆς φήμης μετριοφρονῶν γράφει πρὸς τὸν Χίου (ἐπιστ. με') πρὸς τὸν Σάμου (π') καὶ πρὸς τὸν Νικόλαον (ρπα'). Πρὸς δὲ Μανουὴλ τὸν Ὑψηλάντην γράφει πρὸς τοὺς ἄλλους «φιλίας ἐγὼ τίθεμαι γνώριμα τὸ κρεῖττον ἡγεῖσθαι ἢ εἰσεῖν τὰ τῶν φιλουμένων, ὅπερ Πλάτων ἐκεῖνος ὁ πάλαι ἄλλοις ἡνίκατο εἰπὼν τυφλοῦσθαι· τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον· τοιούτου καὶ αὐτὸς, ὥς εἰκε, κάτοχος τυγχάνων ἔρωτος ἄλλως ἢ ὡς εἰσὶν ὑπείληφας τὰ ἐμά». Πρὸς δὲ Διαμαντῆν τὸν Ρύσιον «δὲς τὰς ὀφειλουμένας σοι χάριτας τῆς πρὸς με γνησίας ἀγάπης, ἀλλὰ δὴ καὶ φιλοφροσύνης ἀπέστειλα».

93. Πρὸς τὸν Ἀντισχείας Σίλβεστρον. Ἰδε Α. Π. Κεραμεως Βιβλ. Α' σελ. 307.

παραδόσεις⁹⁴. Οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐμφαίνουσιν ἄνδρα οὐ μόνον πολυμαθῆ καὶ βαθὺν γνώστην τῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐλλήνων συγγραφέων ὁποῦν ἐρευνήτην, ἀλλὰ καὶ ψυχολόγον ἄμα καὶ φιλόσοφον καὶ ρήτορα καλλιπῆ, μετὰ δυνάμει οὐ μικρᾶς λόγου ἐκφέροντα τὰ ἀδρᾶ νοήματα αὐτοῦ καὶ διὰ ποικίλων σχημάτων, εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων, προσδιδόντα τῷ λόγῳ χάριν καὶ κάλλος. Τὴν φυσικὴν αὐτοῦ εὐφροδίαν ἥσκησε διὰ τῆς τέχνης, περὶ ἣν ἠσχολεῖτο, διότι καὶ ἐδίδασκεν, ὡς εἶδομεν, ρητορικὴν καὶ συνέγραψε ρητορικὴν τέχνην⁹⁵ καὶ ἐκ τῆς λατινικῆς δὲ μετέφρασε ρητορικοὺς κανόνας⁹⁶.

Πλὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν λόγων⁹⁷ καὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων περὶ ρητορικῆς συγγραμμάτων, ὁ Μακάριος συνέγραψε, κατὰ Ζαβιραν, καὶ «Ἑρμηνείαν περὶ συντάξεως γραμματικῆς», ἥτις δὲν σφίεται καὶ διαφόρους «Ἑρμηνείας καὶ σχόλια εἰς διαφόρους λόγους τῶν ἐλλήνων πατέρων». Ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ σφίζονται σχόλια αὐτοῦ εἰς ἕξ λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου⁹⁸ καὶ εἰς τὴν τοῦ ἕξ ἀπορρήτων «Ἑρμηνείαν τοῦ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους»⁹⁹ σημειώσεις εἰς τοὺς γραμματικοὺς κανόνας τοῦ Λασκάρεως¹⁰⁰ καὶ «Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν».

(Ἐκ Πάτμου)

Μ. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

94. Ἐφραῖμ Ἱεροσολύμων (ἐνθ. ἀνωτ.) «ὑπερέχει δ' ἐν τῷ κατὰ ρήτορας λόγῳ ὁ κύρ Μακάριος ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐκείνου συγγράμματα, ὧν μέρος οἱ παρόντες ὀλίγοι λόγοι ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων, οὗς ἀκόπως ἐποίησεν ἐκ τοῦ προχείρου ὁ παμμακάριος Ἐφραίμ Μακάριος». Καὶ ὁ Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι «ρεῦματι γλώττης καὶ αὐτοῦ τοῦ ταχυρότου τῶν ποταμῶν ἡμιλλᾷτο» καὶ ἐν τῷ βρεθείῳ δὲ τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου λέγεται ὅτι ὁ Μακάριος ἐγένετο ἀδύτερος Χρυσόστομος καὶ ποταμὸς ἀνεξάντλητος εἰς τὰς διδασκὰς.

95. Ἰω. Σακελλίωνος Πατμ. βιβλιοθ. σελ. 175.

96. Οὗτοι ἐξεδόθησαν ὑπὸ Ἐφραῖμ τοῦ Ἱεροσολύμων μετὰ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου.

97. Ὁ Ζαβίρας λέγει ὅτι «συνέγραψε αὐτοῦ εἰς ἀπλὴν φράσιν ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ὡς λέγουσι» (Νέα Ἑλλάς 436). Ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ σφίζονται περὶ τοῦ 250, ἐξ ὧν Ἐφραῖμ ὁ Ἱεροσολύμων ἐξέδωκε 52 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Εὐαγγελικὴ Σάλπιγξ» οἱ λόγοι οὗτοι ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε τετρακίς· ἡ τελευταία ἐκδοσις αὐτῶν ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῷ 1867.

98. Ἰω. Σακελλίωνος Πατμ. βιβλιοθ. σελ. 244.

99. Αὐτ. σελ. 143.

100. Αὐτ. σελ. 246.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί καὶ ἐκκλητῶς,

Λέγεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3535 καὶ ἀπὸ 5 δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς Ἑλένης Χρ. Τσάτσου κατὰ τοῦ Χρήστου Ἀναστασίου Τσάτσου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν ἐν τοῖς δικήκοις ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Χρήστου Ἀθανασίου Τσάτσου,

Δικτάσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», καὶ «Κωνσταντινουπόλεως», δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθῃσι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαίτιῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικά ἐξόδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ὡς καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν συμφώνως τῷ νόμῳ.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 μαρτίου 1904.

3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δουίνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον

Προσκαλεῖται ὁ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχάνων Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης, σακχαροπλάστης, ὑπὸ πῆκος ἑλλήν, ὅπως τὴν πρῶτην δικάσιμον τετάρτην καὶ ὥραν θὴν τῆς πρώτης εὐρωπαϊστὲ μετὰ παρέλευσιν 21 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Ταχυρόμου» δημοσίευσιν τῆς παρούσης κλήσεως, τρεῖς ἐπαναληφθήσονται, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διορισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Α. Ἰωαννίδου ἐπὶ ἀποδοσὶ προκίος· ἄλλως ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Μιτυλήνης Κύριλλος

ὁ α' Γραμματεὺς

Π. Δ. Νικολόπουλος

Ἐπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

Π. 426727